

Høringssvar modtaget i forbindelse med offentlig høring af
husdyrgødningsbekendtgørelsen og bioaskebekendtgørelsen i perioden fra
den 25. april til den 23. maj 2019.

- BASF
- BioNutria
- Brønderslev Kommune
- Dansk Affaldsforening
- Dansk Fjernvarme
- Danske Halmleverandører
- Dansk Skovforening
- E. Marker A/S
- Favrskov Kommune
- Flex Fertilizer System
- Foreningen Biogasbranchen
- Fromsseier Plantage A/S
- Genanvend Biomasse
- HedeDanmark
- KL
- Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning
- Landbrug & Fødevarer
- Nature Energy
- SEGES
- Udviklingscenter for Husdyr på Friland
- Økologisk Landsforening

Fra: Ivan Brendstrup <ivan.brendstrup@basf.com>
Sendt: 6. maj 2019 13:04
Til: Lise Vittrup
Cc: Anders Fjendbo; Hanna Loyche
Emne: Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning. Høring.

Hej Lise Vittrup

Generelt ser det fornuftigt ud, dejligt at det er forenklet.

Jeg mangler dog nogle tiltag:

1. Der mangler noget om tilsætning af **nitrifikationshæmmere** til **naturgødning**, som kan halvere både kvælstoftab i form af nitrat til udvaskning og lattergas emission.
2. **Nitrifikationshæmmere** bruges desuden til **faste gødninger** med den samme effekt.
3. Brug af husdyrgødning til **vintersæd om efteråret** med nitrifikationshæmmere ville være en særdeles god ting. Det ville lette trykket på vores gyllebeholdere, det ville give vintersæden en bedre start, det ville spare en stor del af vores forbrug af svovlsur ammoniak. Vi kan vise, at risikoen for kvælstof tab fra husdyrgødning udbragt om efteråret med nitrifikationshæmmere mindsker omdannelsen af ammonium til nitrat, sådan at kvælstoffet ikke tabes til omgivelserne.
4. Brug af nitrifikationshæmmere generelt til både natur- og kunstgødning på "**nitratfølsomme**" arealer. Her kan vi virkeligt begrænse risikoen for uønsket kvælstoftab.
5. Brug af nitrifikationshæmmere **i stedet for efterafgrøder**, de vil have samme effekt.

Håber Miljøstyrelsen kan bruge forslagene til noget fornuftigt og jeg stiller meget gerne op til diskussion.

Med venlig hilsen/Kind regards

Ivan Brendstrup

Technical Project Manager Nordic/Baltic - BASF Agricultural Solutions

Mobile: +45 3016 6197, Email: ivan.brendstrup@basf.com

Postal Address: BASF A/S , , Kalvebod Brygge 45, 2.sal, DK 1560 København V, Denmark

We create chemistry

BASF A/S Denmark
Kalvebod Brygge 45_2, DK-1560 København V, Denmark
CVR-nr. 17412612
www.basf.com/

Hej Hans,

6. juni 2019

Hermed vore bemærkninger til det fremsendte materiale.

Vi fremstiller primært flydende mikronæringsstoffer. Alle med lavt pH. Disse står for ca. 80 % af vores omsætning. Derudover fremstiller vi flydende NS 15-2 Bladgødning, ikke i store mængder, men det er et produkt hvor tonnagen øger hvert år.

Endelig fremstiller vi nogle få makrogødninger – til relativt få store kunder. Gødninger, anvendes til kartofler samt majs og placeres i forbindelse med lægning/såning.

Jeg vil forslå, at der – når der tales om flydende gødninger, skelnes mellem gødninger der bruges som bladgødninger og gødninger som udbringes på jorden.

Eftersom ønsket er at reducere ammoniakfordampningen fra flydende gødninger hvor en del eller hele N mængden er urea kvælstof er det meget afgørende hvordan gødningen udbringes og i hvilken mængde.

Ureaseinhibitorer har ingen positiv virkning når gødningen udbringes som bladgødning, men de er meget vigtige når gødningen lægges ud på jorden.

Eks.

Vore mikronæringsstoffer indeholder 1,7 % N. den normale dosering er ca. 2 l./ha svarende til ca. 2.5 kg./ha. Dermed tilføres der 42,5 g. N som urea. Vore mikronæringsstoffer har alle lavt pH under 6 – flere har et betydeligt lavere pH. dermed er risikoen for tab af N i form af ammoniak fjernet. Næringsstofferne optages meget hurtigt af planterne.

I vores NS 15-2 er kvælstoffet ligeledes beskyttet mod fordampning ved at sænke pH. Gødningen udbringes i en max. Dosering på 50 kg/ha. Svarende til 7,5 kg N/ha.

Teknikken med pH sænkning for at undgå N fordampning er velkendt og meget effektiv og anvendes i stor stil i gylle. I parentes er det undertegnede som iværksatte konceptet i 1993. Der blev dengang, lavet en lang række forsøg sammen med Landskontoret for Planteavl (Leif Knudsen).

Jeg foreslår derfor, at der indføres en bagatelgrænse for brugen af ureaseinhibitorer på 10 kg.N/ha. Når gødningen udbringes som bladgødning og pH er sænket til under 6.

Håber du kan hjælpe os med at få vores forslag igennem.

Med venlig hilsen

Ove Andersen

Til Miljøstyrelsen

Plan og Miljø

Dato: 22-05-2019
Sags. nr.: 09.00.00-G01-6-18
Sagsbeh.: Karin Holk
Lokaltlf.: +4599455205
Ny Rådhusplads 1
9700 Brønderslev
Telefon 9945 4545
CVR 29189501
raadhus@99454545.dk
sikkerpost@99454545.dk
www.bronderslev.dk

Høringssvar fra Brønderslev Kommune i forhold til ny Husdyrgødningsbekendtgørelse, j.nr. 2019-5356.

Vi har gennemlæst jeres udkast til den nye bekendtgørelse og har en række kommentarer, som vi regner med I tager med ved den videre behandling. Det er både i forhold til fejl/mangler, uforståelige ting, uklare ting og ønsker. Vi har delt dem op i de 4 områder.

Fejl (og mangler)

§ 4 nr, 23 – der henvises til en bekendtgørelse der er historisk, da der kom en ny 5. april

I § 4 mangler definition af husdyranlæg – ved godt det står i husdyrloven, men....Hvis nu man definerede det i § 4 kunne man undgå en del af den utydelighed, der fremkommer i § 5, § 6, § 8 og § 9, hvor man bruger og forklarer/definerer det her med husdyranlæg på forskellige måder og hvor den "kommasætning" der medfølger giver forvirring i forhold til hvad der regnes med til husdyranlæg:

Eksempelvis: § 5 stk. 1 Husdyranlæg, herunder, stalde, læskure m.v., gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg samt udvidelse....

Her kan man som læser være i tvivl om, hvor meget "herunder" omfatter er det det hele eller er det kun til og med læskure m.v.

Det samme gør sig gældende i § 6, og § 9, hvor der er to andre uddybende forklaringer – og i § 8 har man så kun skrevet husdyranlæg.

Hvis man nu havde defineret "husdyranlæg" i § 4 – og også gerne forskellen på fast placeret og ikke fast placeret, så kunne man skrive langt klarere i §§'erne. Definition ift. "fast" og "ikkefast" kunne også hjælpe på man ikke skulle hen først og tolke og forstå § 10 (hvor der jo står, at hvis ikke man flytter som angivet, men fx kun hvert andet år, så er anlægget fast placeret)t.

Fx i § 6: Husdyranlæg, gødningsopbevaringsanlæg, ensilageopbevaringsanlæg og -oplag samt udvidelse og ændring deraf.....

Uforståelige ting:

1) **§ 4 nr 31** – det her med brudflader er uforståeligt

- 2) **§ 5 stk. 5.** Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra kravene i stk. 1, for så vidt angår ikke fast placerede husdyranlæg. Dette giver ikke mening, for det er slet ikke tilladt at have dyr i byzone eller sommerhusområde – og med denne formulering gives der mulighed for dyr i byzone og sommerhusområder, bare det er flytbare hytter.
- 3) **§ 9 stk. 2** Hvilke anlæg med fast bund og afløb tænker man på, i forhold til at afløbet må gå til opsamling af restvand? Her tænkes på sætningen: "anlægget m.v. skal endvidere indrettes med afløb til opsamling af flydende husdyrgødning eller restvand".

Problemet består nok i at man ændrer fra "og" til "eller" – men i virkeligheden kunne man vel nøjes med at skrive "til opsamling af flydende husdyrgødning".?

- 4) **§ 9 Stk. 3** Opsamlingsanlæg til flydende husdyrgødning skal have fast overdækning? Hvad med gyllebeholdere med tæt overdækning (se § 22) skrevet noget upræcist? Kunne man ikke bare skrive fortank?
- 5) **§ 14 stk. 1** 2. linje (og ligeledes § 18 stk. 1 2. linje) er som de ser ud nu komplet uforståelig:

"Møddinger jf. § 13 stk 1, nr. 1 skal være indrettet, således at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted og således, at overfladevand fra omkringliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på møddingarealet.

Møddinger skal desuden være indrettet med afløb fra laveste punkt til opsamling af møddingsaft, der føres gennem tætte, lukkede ledninger til en beholder, der opfylder bestemmelserne i kapitel 8, samt fast bund og sidebegrænsning, jf. stk. 2 og 3. Afløb skal have tilstrækkelig kapacitet til at bortlede møddingsaften. "

- 6) **§ 27 stk. 3** – enten skal og'et blive eller også mangler der noget i sætningen.

Uklare ting:

- 1) **Af § 6 stk. 1** fremgår: Etablering af husdyranlæg, herunder, stalde, læskure m.v., gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg og oplag samt udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening er ikke tilladt inden for følgende afstande:

...

- 4) 15 m til offentlig eller privat vej.

...

Herefter af **§ 6 stk. 4:** Afstandskravet i stk. 1, nr. 4 gælder ikke for "ikke fast placerede husdyranlæg".

Her er det utydeligt, om det kun er selve de "ikke fastplacerede husdyranlæg" eller også de ikke fast placerede oplag af møg og ensilage, der ikke skal overholde afstandskravene. Det bliver ikke mere klart, når man læser i miljøvurderingsrapporten.

I den medsendte Miljøvurderingsrapport fremgår på side 17

"Det foreslås endvidere, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om afstandskrav på 15 m til offentlig vej eller privat fællesvej ved placering af husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg ikke skal gælde for ikke fast placerede anlæg. Tilsvarende foreslås det, at afstandskravet på 15 m til beboelse på samme ejendom ikke skal gælde for ikke fast placerede husdyranlæg. Det foreslås desuden, at afstandskravet på 30 m til naboskel alene skal gælde ikke fast placerede husdyranlæg i de tilfælde, hvor der er tale om skel til en ejendom med beboelse, og kun hvis beboelsen ligger nærmere end 100 m fra anlægget. Forslaget indebærer, at læskure, hytter og andre flytbare anlæg kan placeres nærmere end 30 m fra skel mod arealer, hvorpå der ikke ligger beboelse nærmere end 100 m fra det flytbare anlæg. Der vil ofte være tale om eksempelvis marker, skove og lignende arealer. Med forslaget vil arealer med beboelse, der ligger nærmere end 100 m fra anlægget værnes af afstandskravet til skel. Disse arealer kan navnlig være haver og lignende. Påvirkningen i form gener fra ikke fast placerede anlæg for omboende som følge af f.eks. støj eller lugt ved ændringen af kommunens mulighed for at dispensere fra afstandskravet for ikke fast placerede husdyranlæg vurderes begrænset. Dels er placeringen af ikke fast placerede husdyranlæg midlertidig, idet der i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 4 er regler om, at ikke fast placerede anlæg højst må være placeret det samme sted i 12 måneder ad gangen. Dels vil dispensationen typisk være tidsbegrænset, således at kommunen efter udløbet af dispensationen skal tage fornyet stilling til, om der på et areal kan placeres ikke fast placerede husdyranlæg. Kommunen kan fastsætte vilkår om indretning, placering og drift af anlæggene, ligesom kommunen i sin vurdering i forbindelse med behandlingen af en dispensationsansøgning forventes at tage stilling til, hvem der skal høres, og i hvilket omfang samtykke skal være en betingelse for meddelelse af dispensation. Tilsvarende vurderes påvirkningen begrænset ved at lempe afstandskravet til vej og til beboelse inden for samme ejendom, samt til beboelse i en afstand af mindre end 100 m."

Med de problemer og gener det giver, når stakke lægges for tæt på vejen (lugt, mudder, køretøjer mm) vil vi kraftigt opfordre til, at § 6 stk. 4 kun kommer til at gælde for husdyranlæggene, som defineret i husdyrbrugloven:

(2) Husdyranlæg: Stald eller lignende bygning eller indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold.

og at man finder en mere tydelig, måde at skrive det på, så man som tilsynsmedarbejder ikke skal stå og diskutere dette med landmændene, når man er på tilsyn.

- 2) **Når kapitel 9** udgår, hvordan skal vi så sikre, at afløb er indrettet efter reglerne? Er det så tanken, at vi skal til at have "mistanke" og så bede om dokumentation efter § 72 i miljøbeskyttelsesloven (som jo kun kan bruges, hvis der er et CVR/en virksomhed.)
- 3) **§ 4 nr. 32** – det kunne være rart hvis man her fik forklaret, hvad der menes med åbne vandløb (det kan man kun finde i vejledningen)
- 4) **§ 9 stk. 6**. Der må ikke tilbageføres husdyrgødning fra gødningsopbevaringsanlæg til husdyranlæg. (ændret fra fast til husdyrgødning generelt). Betyder det, at det ikke længere vil være tilladt med bagskyl på minkfarme?
- 5) **§ 22 stk. 6** henviser til bilag 1 logbog – og den logbog man kan finde med vejledning og udskriftvenligt format er tilrettet på samme måde. Her er der nu indført mulighed for fotologbog – hvilket er en rigtig god ide (og som vi har ventet på) men ak vi kan ikke finde noget eksempel på hvordan en fotologbog kan se ud.

- 6) **§ 44 stk. 5** "Hvis kommunalbestyrelsen konstaterer overtrædelse af stk. 1, kan kommunalbestyrelsen" –

Her fremgår, at der kan påbydes tagrender.

Men hvad nu hvis overtrædelsen af stk. 1 ikke kan afhjælpes med tagrender – fx er forårsaget af spild fra vandingssystem? Eller der i forvejen er tagrender (og de endda er vedligeholdt og fungerer) men jorden ved siden af ikke kan optage regnvandet, som så løber ind?

Normalt ville vi jo bare indskærpe de klare velkendte regler efter § 44 stk. 1, men som det er beskrevet i § 44 stk. 5 bliver vi usikre på, om der altid skal gives påbud hvis der er vand i hallerne (og dermed risiko for foruening).

- 7) **§ 45** – der er en del minkfarme, hvor vaskepladsen ved fodersilo går til særskilt opsamling (restvand jf. § 4 nr 18). Skal vi til at forlange, de ændrer dette så det går i gyllesystemet og med hvilken frist? Bliver der evt. en overgangsordning?
- 8) **§ 47 stk. 3**. "Brugte hvalpenet skal renses for gødningsrester m.v. på areal, der er uegnet til fugt. Arealet skal være indrette med afløb til en beholder for flydende husdyrgødning, eller mulighed for opsamling af den flydende husdyrgødning jf dog stk. Sætningen er ikke færdig og hvordan kan man forestille sig, at man kan opsamle den flydende husdyrgødning. Vi har ganske mange kreative landmænd og ser mange kreative løsninger – dette vil ikke gøre det nemmere".

Ønskelige ting:

- 1) Kommunen har ikke længere det generelle tilsyn i forhold til udbringningsmængderne (kvælstof) – det ligger ved landbrugsstyrelsen.
Det kunne være dejligt, hvis også det der nu står som **§ 33 (zink)** – også blev lagt over på landbrugsstyrelsen – det ville give meget mere mening. Vi er ikke uddannede på dette område.

- 2) For gødningsbeholdere er der kun krav om beholderbarriere hvis der er tale om "risikoområde" (6° mod åbent vand) og mindre end 100 m til det åbne vand.

I forbindelse med væltede gyllebeholdere har vi oplevet: At gyllen fra en beholder, der væltede ca. 300 m fra en sø og hvor hældning i terræn var på ca. 1° (dvs. "ikke-risikoområde") som en Tsunami løb hen over mark, vej og grøft og ned i søen – oprydning endte i over 1 mil. kr.) Måske burde det overvejes, om der skal kræves barriere om alle beholdere? Med mindre de ligger lavest i terrænet.

- 3) Vi oplever flere og flere udegående dyrehold – og jævnligt ser vi arealer, hvor vi er bekymret for dyretryk i forhold til gødningsmængden. Vi kunne godt tænke os nogle retningslinjer/regler for hvor meget gødning der må tilføres, når der ikke er tale om plantebrug.

Det er ikke usædvanligt, at vi kan regne os frem til, at med det antal heste (eller køer) der går på et areal om vinteren vil det de afsætter i vintermånederne (og dermed i perioden, hvor der ikke må udbringes) svare til 200 - 500 kg N per hektar på et år.

Det er bare ret svært at håndhæve, når der ikke er nogen klare regler/retningslinjer.

- 4) Kapitel 5 – tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Det kunne være skønt, hvis der her stod noget om, at "tilstrækkelig kapacitet" afhænger af markdriften. Bringer man kun ud 1 gang per år med den markdrift man har, ja så er det nødvendigt med minimum 12 måneder. Tror alle tilsynsmedarbejdere har oplevet at kravle op og stikke hænderne lige ned i gylle helt op til kanten, hvor der er lang tid til der kan udbringes og ingen plads til flydelag.
- 5) Anmeldekravene jf. § 42 bliver mere og mere omfattende – især for dem der bare vil have 6 ammekvæg. Udarbejder I et godt skema, som er nemt for dem at bruge?

Hvis I har spørgsmål til det indsendte er I velkomne til at kontakte mig på 99455205 eller mail karin.holk@99454545.dk.

Med venlig hilsen

Karin Holk
Sagsbehandler – Landbrug

Karin.Holk@99454545.dk

mfvm@mfvm.dk
cc til lisvi@mfvm.dk

23-05-2019
Side 1 af 3

J.nr. 11.5.22

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

Høring over udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020 og udkast til ændret bioaskebekendtgørelse

Dansk Affaldsforening takker for at have modtaget de to bekendtgørelser i høring.

Vores medlemmers grænseflade til reguleringen i disse bekendtgørelser består primært af mulighed for udbringning af have- & parkaffald i form af råkompost eller kompost på landbrugsjord som jordforbedringsmiddel. Vi leverer dog også gødning via det madaffald, som vi afsætter direkte eller indirekte via eksterne forbehandlingsanlæg til biogasanlæg, som producerer digistat, der tilføres landbrugsjord som gødning. Disse biogasanlæg kan være rent affaldsbaserede eller primært baseret på husdyrsgødning.

Følgende bemærkninger er afgivet med forbehold for bestyrelsens efterfølgende behandling.

Forståelse af reglerne

Dansk Affaldsforening har i forbindelse med høringen forsøgt at navigere i disse reguleringer:

- Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål (miljøregulering i forhold til tungmetaller, miljøfremmede stoffer og synlige urenheder)
- Husdyrsgødningsbekendtgørelsen (anvendelseskrav i forhold til fosfor og diverse definitioner)
- Gødskningsbekendtgørelsen – jordbrugets anvendelse af gødning (fosforregnskabet)
- Bioaskebekendtgørelsen
- Bekendtgørelse om biomasseaffald (biomasse til forbrænding/brændsel)
- §19 - muligheder

Som affaldssektor der kun i begrænset omfang har relation til landbrugssektoren, er det meget svært at finde ud af reglerne og hvordan de enkelte bekendtgørelser supplerer hinanden. Herunder er det ikke lykkedes os at finde en direkte

reference i bekendtgørelserne, der viser at have-park affald skal indgå i fosfor-regnskabet, som der ellers fremgår i " Vejledning om gødsknings-og harmoniregler - Planperioden 1. august 2018 til 31. juli 2019" under væsentlige ændringer:

- I eksempel 16 er ligeledes "have- og parkaffald" tilføjet og skal dermed indgå i regnskabet som anden organisk gødning, da det fulde fosforindhold indgår i regnskabet.
- Det er generelt fjernet at Have- og parkaffald ikke skal indgå i regnskabet, da fosforindholdet skal indgå i regnskabet.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen

Definitioner:

§2 stk. 5 – Det fremgår, at affaldsregler skal gælde for organisk gødning, der ikke er affald. Det er en uheldig formulering. Det er uklart hvad det er for nogle "organiske gødningstyper", der skal følge regler for anvendelse af affald. Og hvorfor skal affald ikke følge reglerne om anvendelse af affald?

§4 Indeholder en række definitioner, men hvor finder vi 'vores' produkter? Hvor hører digestat fra biogasanlæg til? Er det dækket under '5) flydende husdyrgødning' og hvad hvis det kommer fra et rent affaldsbaseret biogasanlæg? Hvor er komposten hjemhørende? Er det dækket under '10) vegetabilsk biomasse' eller er den '13) Affald' hhv. '14) Fast affald'? Og er der forskel på hhv. 'råkompost' og 'kompost', som er de to produkter, som vi afsætter til landbruget?

Så vidt vi kan læse vil definitionen have indflydelse på, hvilke arealer komposten kan udbringes på. Hvis det er affald, må den kun udbringes på arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder og der er restriktioner omkring udbringningstidspunkt (§ 27), mens vi ikke har kunnet finde krav til vegetabilsk biomasse (der ikke er afgasset). Den er til gengæld bestemmende for fosforloftet i § 37 stk. 2, 5) med 30 kg P per ha.

Fosforlofter

Kompost vil uanset definitionen være omfattet af fosforloftet på 30 kg P per ha, så vidt vi kan forstå. Udfordringen hermed er dels, at det er nyt for branchen at skulle indgå i gødningsregnskaber på den måde og dels, at der ikke er udarbejdet hjælp til opgørelse af fosforindholdet i kompost, som kunne indgå i gødningsbekendtgørelsen som hjælp til de landbrug, der ønsker at modtage komposten som jordforbedring. Så vidt vi ved er fosforindholdet i kompost lavt, men kan variere hen over året. Vinterkompost er mere vedholdigt end sommerkompost, hvilken har indflydelse på fosforindholdet.

Derfor vil vi gerne opfordre til at råkompost og kompost kommer til at indgå i gødskningsbekendtgørelsen, så anvendelse og registrering af disse fraktioner bliver så operationelt som muligt.

Digistat fra biogasanlæg, herunder 100% affaldsbaserede biogasanlæg, formodes ligeledes at have et fosforloft på 30 kg P per ha. Digistat fra gyllebaserede anlæg skal derimod udregnes forholdsvis i forhold til mængder af tilført gødning fra de forskellige dyrehold samt tilført affald, hvilken kan resultere i højere fosforlofter? Og medfører dette implicit, at det ikke er nødvendigt at bestemme det konkrete fosforindhold i den pulp, der afsættes til biogasanlæg, da det omsættes til et generisk fosforloft for affaldsandelen?

Bioaske og afbrænding af husdyrgødning

I Dansk Affaldsforening kender vi ikke udviklingen mht. afbrænding af husdyrgødning/digistat fra gyllebaserede biogasanlæg. Vi mener dog, at det er vigtigt at undgå afbrænding af digistat fra de biogasanlæg, som vi leverer madaffald til. Der skal være de rette incitamenter til, at digistaten tilbageføres til landbrugsformål – ellers er der ikke tale om lukkede cirkler og vi mister den gode fortælling til de borgere, der udsorterer madaffaldet netop mhp. recirkulering af næringsstoffer. Selv hvis fosfor kan være plantetilgængelig fra bioaske har vi - så vidt vides - mistet kvælstof og kaliumindholdet ved afbrænding. Hvis vores madaffald udelukkende skal bruges til energiformål, står gevinsten ikke mål med de omkostninger der er ved at adskille strømmen fra restaffald til energiodnyttelse i vores kraftvarme anlæg.

Opsummering

Dansk Affaldsforening ser gerne at det bliver nemmere for os at finde de regler som vores jordforbedrings- og gødningsprodukter er omfattet af. Især omkring råkompost og kompost mangler der viden, som gør reglerne operationelle. Derudover ønsker vi incitamenter, der fremmer udbringning af digistat på landbrugsjord fremfor afbrænding af denne ressource.

Med venlig hilsen

Nana Winkler
Specialkonsulent

Miljø og Fødevareministeriet

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

Til Lise Viftrup

24. maj 2019

mfvm@mfvm.dk , lisvi@mfvm.dk

Side 1/2

**HØRING OVER UDKAST TIL HUSDYRGØDNINGSBEKENDTGØRELSEN FOR PLAN-
PERIODEN 2019/2020 OG UDKAST TIL ÆNDRET BIOASKEBEKENDTGØRELSE**

J.NR. 2019-5356

Dansk Fjernvarmes kommentarer er alle rettet mod notatet ”Bekendtgørelse om anvendelse af bioaske til jordbrugsformål (Bioaskebekendtgørelse)”.

Først skal det bemærkes, at det undrer Dansk Fjernvarme at der ikke er taget hensyn til det omfattende ASHBACK projekt over 4 år, der har undersøgt og dokumenteret askens betydning og påvirkning af omgivelserne. Projektet er netop afsluttet og afrapporteret, men projektet er ikke inddraget i bekendtgørelsen, selv om Miljøstyrelsen selv har været part i undersøgelsen.

Projektet viser netop at udbringning af større mængde aske end angivet i høringsudkastet, giver en positiv effekt på skoven.

I udkastet, er der sket nedregulering af den mængde fosfor, der må udbringes på en gang. Hidtil har det været muligt at udbringe gennemsnittet over 3 år, altså 90 kg/ha. Det er nu nedreguleret til, at der kun må udbringes 30 t/ha pr år.

Det resulterer i, at mængden er så lille at det i praksis ikke er økonomisk at udbringe og derfor stopper tilbageføringen af aske til skoven, hvilket ikke formodes at være hensigten. Det er meget væsentlig at recirkulere næringsstofferne tilbage til skoven, så der ikke fjernes næringsstoffer og jorden udpines.

De Danske Fjernvarmeværker har netop formået at finde udnyttelse af asken til gødning i skoven på en god og effektiv måde ved at tilbageføre asken til skoven, så den ikke skal deponeres. De senere år er der afsat en væsentlig større mængde og med undersøgelsen i ASHBACK projektet var det forventet, at endnu større mængder kunne afsættes til gødning i skoven.

Vi er ligeledes bekendt med at skovloven ikke har nogen Fosfor norm, hvorefter man ved at fjerne reguleringen fra bioaskebekendtgørelsen fjerner muligheden totalt for at sprede aske

Med venlig hilsen

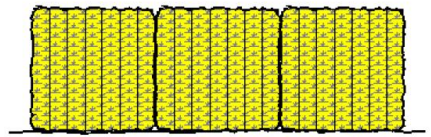

Kate Wieck-Hansen *Teknisk konsulent*

Dansk Fjernvarme

kwh@dasnkfjernvarme.dk

Mobil +45 21 52 72 62

Danske Halmleverandører
www.danskhalm.dk

mfvm@mfvm.dk
cc: lisvi@mfvm.dk

j.nr. 2019-5356.

Høringssvar til udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020

Danske Halmleverandører har med stor interesse læst udkastet til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperiode 2019/2020, og noteret os der er kommet mulighed for justering i fosforregnskabet, når der fjernes halm fra markerne. Det har vi efterlyst siden fosforreguleringen blev indført.

§40 stk 6: Det er positivt med indførsel af mulighed for fradrag i fosforforbruget når en virksomhed sælger halm fra sine arealer.

Måden, vi har forstået, der så vælges at indføre ordningen på, hvor det udelukkende gælder for halmleverandører som sælger til forbrændingsanlæg, hvorfra de modtager halmasker retur, er uforståeligt og ikke fremadskuende.

I Danske Halmleverandører arbejder vi til stadighed for at finde nye og forskelligartede anvendelsesmuligheder for halm i fremtiden. Derfor virker det meget snævert udelukkende at have fokus på forbrændingsanlæg.

Danske Halmleverandører foreslår løsning, hvor alle der sælger halm på kontrakt fra markerne, kan fratrække fosfor på arealerne der hentes halm fra. Samtidig skal dem som efterfølgende udbringer den anvendte halm, eller restprodukt herfra, lægge tilsvarende fosfor til i regnskabet. Om halmen har været anvendt i forbrændingsanlæg (som er almindeligt i dag), biogasanlæg eller til udtræk af f.eks. voks eller lignin bør ikke betyde noget for fosforregnskabet. Det fremgår ikke af høringsmaterialet, hvorfor der skelnes mellem anvendelser af halm og udelukkende inddrages halm til fyringsanlæg og hvorfor asken skal komme retur og ikke kan anvendes hos andre landmænd end leverandøren hvis de har et fosforbehov.

Danske Halmleverandører ser gerne ordningen udviklet, så den tager mere hensyn til de halmmængder der fjernes fra markerne. Der forventes teknologien at kunne sikre en enkel registrering og dokumentation for halmmængder og derved fosfor fjernet fra markerne.

Skulle I have opfølgende spørgsmål, er I velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Thomas Holst
Chefkonsulent

Danske Halmleverandører, Axeltorv 3, 1609 København V – www.danskhalm.dk
halm@lf.dk Telefon: 3339 4691

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljø
j.nr. 2019-5356

DANSK
SKOVFORENING
Amalievej 20
1875 Frederiksberg C
Danmark

Telefon 3324 4266
info@skovforeningen.dk
www.skovforeningen.dk

23. maj 2019

Dansk Skovforenings høringssvar til udkast til bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning (husdyrgødningsbekendtgørelsen) og udkast til bekendtgørelse om anvendelse af bioaske til jordbrugsformål (bioaskebekendtgørelsen)

Dansk Skovforenings interesse i forhold til disse bekendtgørelser er i forhold til muligheden for anvendelse af aske i skov, så vi kan føre nogle af næringsstofferne retur i kredsløbet. Der fjernes med tiden mange næringsstoffer fra skoven, og det er vigtigt at bibeholde muligheden for at recirkulere næringsstofferne så skovene kan leve op til Skovlovens krav om at opretholde dyrkningsgrundlaget.

Vi ser nogle uhensigtsmæssigheder for skovbruget i de udsendte udkast, og i det hele taget i at overføre fosfordelen til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Behov for en "langsigtet" fosfornorm for skovbrug

Det fremgår, at bioaske kun kan udbringes, hvis det sker på arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder med en kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium. Det er ikke et problem med kravet om afgrøder i skoven, men skov over 3 meter er hverken tildelt kvælstof-, fosfor- eller kaliumnorm. Hvis det betyder, at der ikke må bringes bioaske ud i skov, kan det særligt på de mere magre jorde få stor betydning for væksten. Det er vigtigt, at det bliver muligt at bringe bioaske ud i etableret højskov/plantage.

Skov har en langt længere livscyklus end landbrugsafgrøder, og passer på den måde ikke ind i gødningsregnskabsterminologiens korte cyklus. De tilførte næringsstoffer fra bioasken bindes i skovjorden og frigives til træerne over en årrække. Dette er senest fremført i et nyt danske forskningsprojekt (ASHBACK. Ash from biofuel in energy plants back to the forest and field; ecotoxicological consequences, Københavns Universitet, Biologisk Institut, www.ashback.dk). Der bør derfor være andre krav til skovbrug end landbrug, så det er muligt at se over en længere årrække/trægeneration.

Det er vigtigt for skovbruget, at kunne udbringe en større mængde bioaske af gangen på hele ejendommen, og som minimum de i dag gældende 3 t/ha. Udbringningen foretages oftest af indhyret entreprenør med store startudgifter.

Mulighed for at bringe en større mængde aske ud af gangen

Projektet ASHBACK anbefaler, at der åbnes op for muligheden for at tilføre hele askemængden (9 ton/ha) for den 75 årige periode på en gang. Resultatet viser, at selv om mængden spredes ud på en gang medfører det ikke negative miljøeffekter. Fordelene er blandt andet, at skoven får færre forstyrrelser som traktose, forstyrrelse af flora og fauna, mekaniske skader m.m. Energiforbruget ved spredningen vil ligeledes være mindre, og det vil blive mere rentabelt at recirkulere næringsstofferne og bevare et sundt dyrkningsgrundlag. Vi ønsker muligheden for at kunne sprede askemængden af færre gange i skoven end bekendtgørelsen lægger op til.

Behov for bedre forhold for de mindre skovejere

Det er ud fra den nuværende bioaskebekendtgørelse muligt at bringe bioaske tilbage i skoven uden at der er krav om udarbejdelse af gødningsregnskab. Det er blot et krav at forholde sig til bioaskebekendtgørelsen. Mange mindre ejendomme, der udelukkende har skovdrift er ikke i gødningsregistret i dag. Det er u hensigtsmæssigt, hvis de fremadrettes skal pålægges denne administrative byrde skovens beskedne næringsstofbehov taget i betragtning. Det ser vi som en klar ulempe ved at føre fosfor over til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I skriver i høringsbrevet:

"I henhold til bioaskebekendtgørelsens § 14, stk. 3, må den samlede tilførsel af fosfor ikke overstige 30 kg pr. ha pr. år, og derudover kan fosfordoseringen beregnes som et gennemsnit over tre år. Da bioaske fremover vil indgå i husdyrgødningsbekendtgørelsens regulering af fosforlofter med et loft på 30 kg P pr. ha harmoniareal pr. planperiode, og muligheden for at beregne tilførslen som et gennemsnit over tre år bortfalder, foreslås det, at bestemmelsen ophæves. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at eksempelvis 1/3 af bedriftens arealer i en planperiode tildeles 3 års forbrug på samme tidspunkt (op til 90 kg fosfor pr. ha), såfremt 2/3 af bedriftens arealer i den samme planperiode ikke tilføres fosfor, således at der som gennemsnit på bedriften højst tilføres 30 kg fosfor pr. ha. Dette kan i praksis være vanskeligt for ejere af mindre skove, der så vælger ikke at gøde skoven med bioaske eller at anvende mindre bioaske."

I påpeger selv, at det vil gøre det vanskeligere for mindre skovejere. Vi ønsker en mulighed for at ejere af mindre skove også får mulighed for rentabel anvendelse af bioaske. Det er i forvejen bekosteligt at bringe bioaske ud, og bliver urentabelt med mindre mængder. Hvordan det kan løses rent teknisk er op til jer. Det kunne være en form for "dispensation" til skovejere, og en mulighed for at se helhedsorienteret på næringsstofcirkulationen. Vi vurderer, det er en u hensigtsmæssig forringelse, at der ikke kan ses på gennemsnit over 3 år, og at det hindrer skovejeren i at sprede på hele sin skov det samme år. Særligt de mindre skovejere vil blive ramt. Der er behov for at se på gennemsnit over en årrække i skovbruget.

Ensartede retningslinjer for bioasken

Det vil være naturligt at harmonisere bilag 1 i bioaskebekendtgørelsen og bilag 1 i biomassebekendtgørelsen. Det vil lette det administrative arbejde, og man vil undgå at visse biomasseasker vil kræve en §19 godkendelse.

Opstår der behov for afklaring eller skulle der opstå spørgsmål indgår Dansk Skovforening gerne i dialog.

Med venlig hilsen

Ditte Galsgård
Dansk Skovforening

Emne:

VS: Materiale vedr. udkast til krav til flydende gødninger

Fra: Jan Kjær Rasmussen [<mailto:jan@emarker.dk>]

Sendt: 5. juni 2019 12:53

Til: Hans Kjær

Cc: Carsten Marker; Jens Peder Lilholt

Emne: SV: VS: Materiale vedr. udkast til krav til flydende gødninger

Hej Hans Kjær !

Jeg har med interesse læst den del af høringsbrevet der er væsentlig for os.

Det ville være rart hvis det var muligt at indføre en bagatel grænse.

For de monokulturer der gødes, med flydende Ammoniums eller Urea baserede gødning, i golf og sports græs verdenen,

gælder, at de gødes lidt men tit, og ift. Slid.

Et typisk eksempel kunne være: 50 l, 10-1-9 / Ha i 200 L vand. Med en max fordampning på 30 % og en vægt fylde på 1,2

Vil der fordampe 1,8 kg N/Ha.

Nedbringning.

Ved ordet nedbringning – forstår vi, at gødningen kan vandes ned i jord profilen.

Det kunne være ønskeligt, med en definerbar vandmængde, idet vi så kunne skive i vejledningen, at gødningen skal vandes ned, med mindre der anvendes inhibitor.

Inhibitor:

Da sure gødninger (specielt de svovlholdige) nedbryder aktiv stoffet NBPT i inhibitoren-

Kan det ikke tilsættes fra producentens side, men først ved brug - så udover en kvittering på et indkøb af inhibitor,

Hvordan skal det så kunne bevises at det er anvendt ?

Jeg ser frem til at høre fra dig, så vi som altid, kan have styr på vores produkt portefølje, og garantere den overholder gældende lovgivning.

Med venlig hilsen/Best Regards/Mit Freundlichen Grüssen

Jan Kjær Rasmussen

E.Marker A/S

Okslundvej 8, Bov, DK-6330 Padborg

Phone: +45 74670808 –

Mobile: +45 3055 2678

www.emarker.dk

www.osmo.dk

Ecoturf AB Sweden part of E.Marker A/S

www.ecoturf.se

Fra: Steffen Carton Nielsen (Favrskov Kommune) <stni@favrskov.dk>
Sendt: 6. maj 2019 11:37
Til: Miljø- og Fødevareministeriets Departement
Cc: Lise Viftrup
Emne: Høringssvar til husdyrgødningsbekendtgørelsen (j.nr. 2019-5356)

Teknisk høringssvar til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 23

Favrskov Kommune vurderer, at der er behov for at stille krav om fastmonterede påfyldningstragte på gyllebeholdere der modtager afgasset gylle fra biogasanlæg.

Årsagen er at lastbilerne fra biogasanlæggene ikke altid påfylder gyllebeholderene korrekt. Eksempelvis oplever Favrskov Kommune at den afgassede gylle i nogle tilfælde fyldes i gyllebeholderene oven på et eksisterende flydelag med stor ammoniakfordampning til følge. Endvidere ses der eksempler med spild omkring gyllebeholderne ved påfyldning uden tragt.

Vi hører fra landmænd at lastbilchaufførerne ikke ønsker at stikke påfyldningsstudsene langt nok ned i gyllebeholder (under flydelaget), da dette medfører at lastbilerne bliver tilsvinet.

Med et krav om fastmonteret påfyldningstragt løses problemet med unødigt ammoniakfordampning, eventuel ødelæggelse af eksisterende flydelag samt tilsvining af lastbiler. Med en mindre ammoniakfordampning beholder landmanden mere kvælstof i gyllen til gavn for sine afgrøder.

Investering i påfyldningstragte vurderes ikke at være en væsentlig økonomisk belastning for den enkelte landmand.

Venlig hilsen

Steffen Carton Nielsen

Miljømedarbejder

Afdeling: Landbrug og Natur

Natur og Miljø

Direkte: 8964 5203

Besøgsadresse: Torvegade 7, 8450 Hammel, DK

Hovednummer: 8964 1010

Postadresse Skovvej 20, 8382 Hinnerup, DK

favrskov@favrskov.dk

Favrskov
Kommune

Høringssvar vedr. gødningsbekendtgørelse §27 kap 10 stk 11 – j.nr 2019-5356

Stk. 11. Udbringning af diammoniumsulfat (svovlsur ammoniak) uden for perioden 1. februar til 1. april og udbringning af kunstgødning, som indeholder ureasebaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) uden den af producenten anbefalede mængde tilsat ureaseinhibitor skal ske ved nedfældning, ved nedbringning inden 4 timer eller ved placering i forbindelse med såning.

Stk. 12. Jordbrugsvirksomheder, der uden for perioden 1. februar til 1. april udbringer kunstgødning, uden nedfældning, nedbringning inden 4 timer eller ved placering i forbindelse med såning, skal kunne dokumentere, at gødningen ikke indeholder diammoniumsulfat (svovlsur ammoniak).

Stk. ~~5-31~~ 13. Jordbrugsvirksomheder, der udbringer ureasebaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) uden nedfældning, nedbringning inden 4 timer eller ved placering i forbindelse med såning, skal kunne dokumentere, at den af producenten anbefalede mængde ureaseinhibitor er tilsat.

Vi (Flex Fertilizer System) mener, at den fremsendte formulering er problematisk, da den ikke tager hensyn til de mange former for teknologier til at inhibitere eller binde ammonium og bruge amid-kvælstof som gødning:

Vi anvender amid-kvælstof (urea) på to måder i flydende gødninger:

A: som basis-gødninger, der dribles ud på jorden i store dråber eller stråler – alternativt placeres i jorden ved såning/plantning. Her optages kvælstoffet primært som ammonium efter omdannelse i jorden, men en del (hvis det rammer bladene) kan også optages direkte af bladet som urea, uden omdannelse. Disse gødninger har typisk et pH på 5 eller lavere (de fleste er under pH 3).

B: som blad-gødninger, der sprøjtes ud på planternes blade, så de på den måde optager ureaen direkte og uden omdannelse i løbet af få timer. Vores teknologi er desuden formuleret så den flydende gødning ikke tørrer ud – hvorved optaget øges og risikoen for svidninger mindskes betydeligt. Vores bladgødninger har et pH fra 6 ned til 2.

Til at øge effekten af vores gødninger anvender vi tre former for inhibitering, men der er reelt 4 tilgængelige:

1. Forsuring af gylle/flydende gødninger. Dette omdanner ammonium til ammoniak ($\text{NH}_3 + \text{H}^+ \rightarrow \text{NH}_4^+$) der er letopløseligt i vand og ikke volatilt, så det ikke fordamper. Så længe der er overskud af H^+ vil ammonium ikke fordampe i nævneværdig grad – pH skal altså holdes under 7 (helst under 6). Der er masser af forsøg med f.eks. gylle, der viser at denne form for inhibitering er meget effektiv og tilmed mindsker forsuring også dannelsen af lattergas (N_2O), som jo klima-mæssigt er en værre en, f.eks:

http://balticslurry.eu/wp-content/uploads/2016/06/Acidification_of_pig_slurry_effects_on_ammonia_and-28129.pdf

<https://link.springer.com/article/10.1007/s11157-018-9466-1>

Samtidig har forsuring en effekt på urease-aktivitet. Jo lavere pH jo mere inhibiterende. Dette er ligeledes veldokumenteret.

Forsøg har endda vist at forsuring ($\text{pH} < 3$ (eller $\text{pH} > 12$!!)) kan have en endnu bedre effekt mht inhibitering af urease-aktivitet end urease-inhibitorer som NBPT, SHAM og Thymol:

<https://lplc.org/effects-of-ph-on-urease-activity-in-swine-urine-and-urea-solution/>

2. Komplex-binding af urea og/eller ammonium – i form af divalente metal-ion-komplekser som f.eks. magnesium²⁺, calcium²⁺, zink²⁺, mangan²⁺, kobber²⁺.... Osv. Se vedlagte patent, som vi baserer en stor del af vores bladgødninger på:

<https://patents.google.com/patent/EP0463075B1/en>

Komplex-teknologien inhibiterer ikke bare, men også sikrer lavere svidning og højre næringsstofoptag, selv ved højere pH end 6.

Se mere om ammonium-metalion-komplekser her:

<https://pubs.acs.org/doi/pdf/10.1021/acs.jpcc.5b07965>

Teknologien med at binde ammonium i form af divalente metal-ion-komplekser bruges desuden i Amminex ammonium-tilsætning til bus-udstødning for at neutralisere NOx gasser

(se vedlagte præsentation).

3. Brug af thiosulfater i gødningen. Dette har vi rent praktisk fundet har en god effekt på inhibering, men da stoffet kræver en højere pH end vi normalt ønsker (pH på 6 eller mere) er det ikke en teknologi vi bruger ret meget. Efter udbringning omdannes thiosulfaten dog til svovlsyring i jorden, og har dermed en pH sænkende effekt på gødningen – så i praksis i forhold til ammoniak-fordampning er der også her en forsuring-effekt.

<https://dl.sciencesocieties.org/publications/sssai/abstracts/49/1/SS0490010232?access=0&view=pdf>

<https://link.springer.com/article/10.1007/BF01073581>

4. Inhibering vha. ”specifikke” urease-inhibitorer som f.eks. NBPT, PPDA, SHAM, Thymol, Hydroquinon... Men disse metoder er ikke i vores scope, da vi finder dem unødvendige når vi anvender de to første teknologier og derfor ikke mener det er nødvendigt med disse fremmedstoffer i miljøet.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6077139/>

[http://www.ipni.net/publication/nss.nsf/0/EA265C5FE184D4F285257C8300753585/\\$FILE/NSS-25%20Urease%20Inhibitors.pdf](http://www.ipni.net/publication/nss.nsf/0/EA265C5FE184D4F285257C8300753585/$FILE/NSS-25%20Urease%20Inhibitors.pdf)

Som vi ser det, er der altså 4 oplagte metoder til at forhindre ammoniak-fordampning – dels baseret på at mindske dannelse af ammoniak igennem urease-inhibitorer eller urease-”fjendtlige” omstændigheder som lav eller høj pH – og dels ved at formindske selve fordampningen ved at holde på ammoniakken ved forsuring eller i form af komplekser.

Ydermere finder vi det uheldigt, hvis man med en for bred og ekskluderende formulering forhindrer mindre, innovative virksomheder i at komme med nye løsninger – her tænker vi naturligvis først og fremmest på os selv, og de forsøg som vi pt kører i dels Tyskland og dels Kina, hvor vi har vist en halvering af gødningsforbruget i lokale forsøg i hhv. Bomuld og Hvede.

Særligt brugen af bladgødninger, mener vi på sigt vil revolutionere gødningsbranchen, da man ved at bruge bladene som optage-apparat kan sikre en hurtig og særdeles effektiv næringsstoftildeling af alle næringsstofferne – hvorved f.eks. også binding af fosfor i jorden og akkumulering heraf kan mindskes betydeligt og fordampning af ammoniak da urea optages direkte af bladene uden først at skulle på ammonium form, som ved rodoptag.

En let løsning for os umiddelbart, ville være at sætte krav om at pH i flydende gødninger skal holdes under 6 (evt 5,5). Dette vil reducere fordampning kraftigt både igennem urease-inhibering og igennem forhindring af ammoniak-fordampning. Og stadig give masser af rum til at udvikle nye og endnu bedre løsninger på plante-ernæring.

Kontakt os gerne for mere info/uddybende kommentarer.

Med venlig hilsen,

Allan Holm Nielsen – tel. 28 11 15 51 – e-mail: ahn@flex-fertilizer.com

Cand. Hort. PhD.

Flex Fertilizer System

Hvidkærvej 3

5250 Odense SV

23. maj 2019

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet
Att.: mfvm@mfvm, c.c.: lisvi@mfvm.dk

Høring af husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020 og udkast til ændret bioaskebekendtgørelse

Miljø- og Fødevareministeriet, Departementet, har den 25. april 2019 udsendt udkast til ovennævnte to bekendtgørelser i høring, **J. nr. 2019-5356**. Biogasbranchen har en række bemærkninger til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Generelle bemærkninger

Biomassegrundlag for biogasanlæg

Ordlyden i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse i forhold til, hvad der kan afgasses i biogasanlæg, giver anledning til store udfordringer, da en række kommuner fortolker formuleringen ”husdyrgødning, vegetabilsk biomasse og affald” som udtømmende.

Dette er særdeles uhensigtsmæssigt, da biogasanlæggene jo spiller en helt central rolle i den cirkulære økonomi ved at nyttiggøre alle typer af organiske ressourcer til energi og næringsstoffer. Det gælder specielt ved biomasser, som både kan finde anvendelse som fx foder og som råvare i biogasanlæg, hvor særlige forhold fører til, at det går i biogasanlæg. Disse biomasser kan ikke omfattes af kommunernes tolkning af bekendtgørelsens definition af vegetabilsk biomasse (§4 10) i udkastet).

Derfor bør det tydeliggøres i den nye bekendtgørelse, at listen i definitionen af biogasanlæg i § 4 27) ikke er udtømmende. Enten ved at der står ”Et anlæg, der ud fra fx husdyrgødning, affald, vegetabilsk biomasse eller blandinger heraf ...” eller endnu mere explicit ved tilføjelse af de i § 4 1) f) nævnte ”andre stoffer, produkter og materialer” i § 4 27). Hermed tydeliggøres det, at der ikke er tale om en udtømmende liste, der giver mulighed for den meget snævre fortolkning.

I forhold til anvendelse af affald er der en klar definition af affald med henvisningen til affaldsbekendtgørelsen i § 4 13). Derimod er det uklart, hvad der menes i § 2 stk. 5, hvor det anføres, at ”Reglerne om anvendelse af affald i denne bekendtgørelse finder anvendelse på organiske gødningstyper, der ikke er husdyrgødning, afgasset biomasse, ensilagesaft, restvand eller affald”. Her synes der umiddelbart at være tale om en ringslutning.

Fradrag for fosfor ved levering af halm

Biogasbranchen hilser særdeles velkomment, at der med § 40 stk. 6 lægges op til, at der indføres fradrag i fosforforbruget på 2½ kg P pr. ha. Biogasbranchen finder imidlertid, det er særdeles uheldigt, at denne mulighed alene gælder ved anvendelse af halm i fyringsanlæg og tilbageførsel i form af bioaske.

Bestemmelsen bør gælde i alle tilfælde, hvor halm afsættes, herunder specielt når halmen afgasses i biogasanlæg. De gældende bestemmelser er en barriere for, at landmænd låner halmen ud til husdyrgødningsbaserede biogasanlæg, da de straffes i gødningsregnskabet sammenlignet med direkte nedmuldning af halmen.

Dette er særdeles uhensigtsmæssigt, da netop øget afgasning af halm i biogasanlæg er et vigtigt element til at sikre, at en øget mængde husdyrgødning afgasses i biogasanlæg, da halm er den største, sikreste og lettest tilgængelige lokale ressource til at supplere gyllen og dermed muliggøre øget afgasning af gylle til gavn for klimaet, vandmiljøet og lugtgener.

Denne skævvridning mellem afbrænding og afgasning er særdeles uhensigtsmæssig, da biogasanlæg sikrer en optimal genanvendelse af næringsstofindholdet, hvor alle næringsstoffer recirkuleres. Ifølge Syddansk Universitet sikrer afgasning – i modsætning til forbrænding - af halm samtidig den samme langsigtede kulstoflagring i jorden, som direkte nedmuldning til gavn for jordens dyrkningsegnethed, evne til at holde på vand og næringsstoffer og det globale klima.

Dette sker ikke ved afbrænding, hvor kulstoflagringen mistes samtidig med, at en række næringsstoffer tabes. Biogasbranchen er enig i Ministeriets overvejelser i høringsnotatet om fordelene ved at udnytte halmressourcens energipotentialer – men denne tankerække burde føres til ende med konklusionen om, at der er endnu mere, der taler for, at denne energimæssige udnyttelse sker via biogasanlæg. Ikke kun af hensyn til muligheden for kulstoflagringen, men også fordi det muliggør afgasning af en større andel af husdyrgødningen.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser sikrer allerede, at det totale fosforindhold i den afgassede biomasse, herunder fra halm, affald, husdyrgødning, vegetabilsk biomasse, animalske biprodukter m.v., indgår fuldt ud i fosforregnskabet. Der er således ikke hverken faglige, praktiske, beregningsmæssige eller politiske argumenter for ikke at udvide fradragsmuligheden til også at omfatte biogasanlæg.

Øvrige definitioner og betegnelser

Der lægges op til, at definitionen af ”afgasset biomasse” og ”forarbejdet husdyrgødning” ophæves. Dette begrundes i høringsbrevet med, at kapitel 14, hvor betegnelserne anvendes i gældende bekendtgørelse, ophæves. Begge betegnelser anvendes imidlertid også andre steder i bekendtgørelsen, og derfor bør det stadig være tydeligt, hvad der menes for at undgå tvivlstilfælde.

For afgasset biomasse er det formodentlig indirekte løst ved, at det af § 4 27) fremgår, at afgasset biomasse er det, der kommer ud af et biogasanlæg efter biogassen er produceret.

Derimod er det i § 4 16) uklart, om bioaske også omfatter asken fra forbrænding af fiberfraktionen, som opstår ved separation af afgasset biomasse, idet der alene henvises til husdyrgødning og ikke fraktioner af husdyrgødning og dermed forarbejdet husdyrgødning.

Tilsvarende er det i §§ 4 2) og 5) uklart, hvad der menes med ”forarbejdet husdyrgødning”, herunder om det nu – i modsætning til tidligere - også omfatter afgasset husdyrgødning, hvilket formodes ikke at være tilfældet jf. gældende regler.

Der lægges op til en ændring fra ”handelsgødning” til ”kunstgødning” samt at husdyrgødning ikke kan være handelsgødning. Dette er særdeles uhensigtsmæssigt, da der som følge af ikke mindst fosforreguleringen, vil blive behov for nye teknologiske løsninger til opkoncentrering og ekstrahering af næringsstoffer – specielt fosfor.

Opkoncentrering af fosfor i en fiberfraktion ved separation af den afgassede biomasse og yderligere termisk opkoncentrering, hvorefter fosforressourcen kan udvindes fra askefraktionen, vil

blive et vigtigt produkt fremadrettet i takt med, at den cirkulære økonomi stiller krav om øget genanvendelse. Dette kompliceres såfremt fosfor fra husdyrgødning og andre organiske restprodukter altid regnes for husdyrgødning med de reguleringsmæssige krav, der følger heraf.

Da der hverken teknisk, kemisk eller miljømæssigt vil være belæg for at fastholde husdyrgødningsbetegnelsen foreslås det at denne klassificering foretages ud fra produktets deklaration og egenskaber frem for råvarens oprindelse/genanvendelse.

Specifikke bemærkninger

Ad § 1 stk. 2

Produktion af insekter er under hastig udvikling. Hvordan klassificeres restprodukterne bestående af fækalier, foderrester m.v. fra denne, når husdyrgødning alene kan være fugle og pattedyr?

Ad § 2

Der savnes en definition af ”forarbejdet husdyrgødning”, herunder at det her fortsat understreges, at den afgassede biomasse ikke er forarbejdet husdyrgødning med mindre der sker en yderligere forarbejdning, herunder fx separation.

I 6) ville det – specielt i lyset af den stigende fokus på teknologier til produktion af forarbejdede husdyrgødningsfraktioner ved separation – være en fordel, hvis det blev fastslået, at ajle ikke opstår ved at det er ”separeret fra faste ekskrementer og eventuel strøelse”, men derimod er ”opsamlet separat fra fast husdyrgødning, strøelse”.

Hvad tænkes der på i nr. 8) med betegnelsen ” eller lignende”, der falder på møddingspladsen?

Der savnes en klargøring i 16) af, om ”forbrændt husdyrgødning” alene omfatter forbrænding af ubehandlet husdyrgødning eller det også omfatter fraktioner af forarbejdet husdyrgødning, herunder fiberfraktion af separeret afgasset husdyrgødning.

Nr. 20) kunne fremtidssikres ved at det tilføjes, at grønsaft også kan opstå ved proteinudvinding i bioraffinaderier.

I nr. 27) skal det jf. generelle bemærkninger gøres tydeligere, at der ikke er tale om en udtømmende liste – enten ved at tilføje et ”fx” foran eller at de i § 4 1) f) anførte ”andre stoffer, produkter og materialer” eller lignende tilføres.

Ad § 9

”Tredjemand” i stk. 4 4) er ikke defineret. Det bør tydeliggøres, at der ikke alene henvises til andre bedrifter, men fx også biogasanlæg og forarbejdningsanlæg.

Af stk. 5 fremgår, at husdyrgødning kan tilføres til forarbejdningsanlæg inden for 1 døgn. Da definitionen af forarbejdningsanlæg er ophævet skaber det uklarhed i forhold til, om dette også omfatter fortanke, hvor gyllen oplagres frem til det afhentes til afgang i biogasanlæg.

Det er et klart mål i biogasbranchen, at gylle skal hentes til afgang så hurtigt som muligt, og gerne inden for en uge, men det er helt u håndterbart, hvis tilsynsmyndighederne tolker dette således, at gyllen skal afhentes dagligt.

Tilsvarende bør det sikres, at der er mulighed for, at den faste fraktion fra separation på bedriften af den rå gylle kan opbevares på bedriften indtil der er et helt vognlæs eller container, og dermed at den heller ikke skal hentes på daglig basis.

Ad § 11 stk. 4

Her er slettet "... eller levering til fælles biogasanlæg, forarbejdningsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg.". Det skaber usikkerhed i forhold til muligheden for, at en bedrift låner sin husdyrgødning ud til et biogasanlæg, og kun modtager en del heraf retur efter afgangning, idet biogasanlægget disponerer den afgassede biomasse. Her kan kravet til opbevaringskapacitet opfyldes ved lagertanke på biogasanlægget eller hos tredjemand, og det kan mindskes ved fx termisk opkoncentrering, men det må ikke være et krav, at der samtidig skal være tilstrækkelig lagerkapacitet hos afgiver.

Ad § 26 stk. 2

Her bør det tydeliggøres, at det også omfatter fx fiberfraktionen fra separeret – og dermed forarbejdet – afgasset biomasse.

Ad § 37 stk. 5 og § 40 stk. 1

Her bruges betegnelsen "anden organisk gødning". Det er uklart, hvad der menes hermed, da dette ikke er defineret. Det kan føre til meget gætværk blandt både ikke-jurister og jurister ud fra, hvilke organiske ressourcer, der i øvrigt er defineret. Dette bør undgås ved en præcisering.

Hvorfor skelnes her i øvrigt mellem "husdyrgødning" og "husdyrgødning iblandet anden organisk gødning", når nu hele grundtanken i bekendtgørelsen er, at alt der er husdyrgødning i, er husdyrgødning – og specielt, at dette blandt andet er begrundelsen for, at det er valgt at fjerne definitionen af "afgasset biomasse".

Ad § 40 stk. 2

Det virker meget restriktivt, at arealer, der er underlagt en begrænsning i gødningstilførsel i forhold til det generelle, slet ikke tæller med som harmoniareal. Det burde vel kunne indgå med det nedskrevne grundlag. Helt parallelt til det lavere harmoniareal for skove i forbindelse med udbringning af bioaske.

Ad § 40 stk. 6

Som understreget under de generelle bemærkninger, er det særdeles hensigtsmæssigt, at der lægges op til, at man kan fratrække fosfor, hvis der er fraført halm. Det er imidlertid særdeles uhenigtsmæssigt, at denne mulighed er forbeholdt afbrænding af halm.

Biogasbranchen har særdeles vanskeligt ved at se, at der skulle være nogen som helst årsager til denne indskrænkning, og dermed at det ikke også gælder, når landmænd leverer halm til biogasanlæg, da næringsstofferne i halmen, herunder fosfor, allerede indgår i det deklarerede gødningsprodukt fra biogafællesanlæg.

Afsluttende bemærkninger

Biogasbranchen står naturligvis til rådighed for en uddybning og yderligere afklaring.

Med venlig hilsen

Bruno Sander Nielsen

Miljø- og Fødevarerministeriet

Departementet

Att.: Lise Vittrup

Fromsseier Plantage A/S

Nørrebyvej 20

DK-6623 Vorbasse

Tlf.: 7533 3064

Fax 7533 3664

info@celloc.dk

www.celloc.dk

CVR-nr.: DK-20106107

Vorbasse 22. maj 2019

Journal-nr. 2019-5356

Administration:

Grødevej 14, P.O. Box 29

DK-6823 Ansager

Tlf.: 7529 7133

fladder@fladder.dk

Høringssvar til ændret husdyrgødningsbekendtgørelse / bioaskebekendtgørelse

Herfra kommer følgende indvendinger mod dele af ændringerne vedrørende bioaske.

Overordnet ønsker man at ændre mulig anvendelse af bioaske til "arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder. Afgrøderne skal være omfattet af en kvælstofnorm..... eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium..... "

Her kan træbevoksede arealer kun opfylde kravet om etablerede afgrøder, da skovbevoksede arealer højere end 3 m. ikke er tildelt en N-norm. Hvis man fastholder denne skarpe formulering vil det ikke længere være muligt at udbringe bioaske i eksisterende plantager med en højde over 3 m, da disse ikke er tildelt en kvælstofnorm og som der er i skrivende stund heller ingen retningsgivende norm for P og K.

I "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler" for indeværende periode er den retningsgivende norm for P og K således:

afgrødekode 580: Skovdrift, alm.	0 kg P	0 kg K
afgrødekode 311: Skovrejsning på tidl. landbrugsjord	0 kg P	0 kg K
afgrødekode 586/588: Offentlig/statslig skovrejsning	10 kg P	40 kg K
afgrødekode 589: Bæredygtig skovdrift	15 kg P	50 kg K

Herfra virker det uforståeligt hvorledes disse sondringer er lavet.

Der er ikke taget hensyn til jordbundsklassificering eller tidligere anvendelse. Der mangler definitioner på bæredygtig skovdrift. Og privat skovrejsning foregår på jorde der ikke behøver P & K, mens offentlig skovrejsning må anvende P & K?

Og for at være lidt polemisk kan det jo ikke være fordi man ikke er grundig nok i udarbejdelsen af disse vejledninger; da afgrøder som skorzonnerodfrø; mandelgræskar og cikorierødder alle har deres egen plads i vejledningen.

Fromsøier Plantage A/S

Nørrebyvej 20
DK-6623 Vorbasse
Tlf.: 7533 3064
Fax 7533 3664
info@celloc.dk
www.celloc.dk
CVR-nr.: DK-20106107

Administration:
Grødevvej 14, P.O. Box 29
DK-6823 Ansager
Tlf.: 7529 7133
fladder@fladder.dk

For at undgå forringelse af dyrkningsgrundlaget i vore i forvejen næringsstoffattige plantager har vi her på stedet siden 2011 anvendt bioaske i vore plantager i henhold til reglerne i den nuværende bioaskebekendtgørelse. Hvis ændringerne i bekendtgørelserne vedtages og normerne for tilførsel af P og K for alm. skovdrift ikke ændres bliver det ulovligt at fortsætte denne praksis.

Vi ønsker overordnet at vores driftsform; vedproducerende skovbrug; ikke bliver glemt, ved ændringerne af disse bekendtgørelser. Det bør efter ændringerne fremgå tydeligt, at der skal eksistere normer for tilførsel af P og K til drift af "almindelige skove/plantager".

Rent praktisk tillader den nuværende bioaskebekendtgørelse at udbringe 3 tons tørstof bioaske pr. 10 år. Og dette må udbringes på én gang. Det kommende regelsæt bør indeholde en mulighed for at tildele en lignende dosering; da mindre doseringer udbragt hyppigere vil betyde flere kørsler på arealerne og dermed større risiko for køreskader.

Dermed vil det fortsat være muligt at tilbageføre næringsstofferne i bioasken tilbage til plantagerne, hvor de kommer fra og derved bevare dyrkningsgrundlaget.

Skovfoged Mogens Lunde

Fromsøier Plantage A/S

Dato 23. maj 2019

j.nr. 2019-5356

Til
Miljø- og Fødevareministeriet
København

Sendt til:
mfvm@mfvm.dk
lisvi@mfvm.dk

Høringssvar vedr. udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020 og udkast til ændret bioaskebekendtgørelse
MFVM Id nr.: 4323796.

Brancheforeningen Genanvend Biomasse (GB) takker for muligheden for at give høringssvar til "Udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020 og udkast til ændret bioaskebekendtgørelse".

Genanvend Biomasse har rundsendt høringsmaterialet fra Miljø- og Fødevareministeriet til medlemskredsen for input.

Det nærværende høringssvar er en opsamling på de få kommentarer og bemærkninger, der er indkommet.

Genanvend biomasse har følgende kommentarer til "Udkast til ændret Bioaskebekendtgørelse":

- Der lægges i udkastet ikke op til, at der sker ændringer i bilag 1 "Liste over biomasse og biomasseaffaldstyper, der er omfattet af definitionen på bioaske efter bekendtgørelsens §3, nr. 1". Genanvend Biomasse finder det hensigtsmæssigt, at der i forbindelse med revisionen sker en harmonisering med bilag 1 i bek. nr. 84 af 26/01/2016 "Bekendtgørelse om biomasseaffald", som omfatter flere fraktioner end bilag 1 i Bioaskebekendtgørelsen. Ved en harmonisering vil der ikke skulle udarbejdes §19-godkendelser for biomasser, der er omfattet af bilag 1 i Biomassebekendtgørelsen, men som ikke er på bilag 1 i Bioaskebekendtgørelsen. En harmonisering vil således skabe en mere smidig sagsbehandling og derved sikre en større udnyttelse af ressourcerne i bioaskerne.
- Efter Genanvend Biomasses vurdering findes der ikke et fagligt argument for at lade "tørstof" begrænse doseringen. Det vigtigste må være, at der ikke udbringes for store

mængder af f.eks. tungmetaller. Men tungmetallerne reguleres jo allerede særskilt i Bioaskebekendtgørelsen, og derfor bør en begrænsning af mængden af tørstof helt bortfalde.

- I § 2 stk. 4 fremgår det, at reglerne i "Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål" skal anvendes, hvis bioaske bliver blandet med andre gødningseggede affaldsprodukter. Hvordan skal det ske i praksis, når "bioaske" ikke fremgår af bilag 1 (positivlisten) i "Affald til Jordbekendtgørelsen"? Skal blandingen udbringes med en §19-godkendelse – hvilket synes administrativt tungt og uhensigtsmæssigt, hvis bioasken oprindeligt kan tilgå udspretningsarealet efter reglerne i Bioaskebekendtgørelsen og affaldet kan tilgå det samme udspretningsareal efter reglerne i Affald til Jord bekendtgørelsen.

Genanvend biomasse har følgende kommentarer til "Udkast til ændret Husdyrgødningsbekendtgørelse":

- I §26 fremgår det, at en "afgrøde" skal være omfattet af en norm for kvælstof, fosfor og kalium, for at der må benyttes f.eks. bioaske. Af hensyn til at sikre en skovdrift i balance, kan det give mening at tilføre specielt fosfor og kalium til skovarealer – også arealer, hvor bevoksningen er over 3 m. I dag findes der en kode for "Skovdrift, alm." (kode 580), men her er der hverken en N-, P- eller K-norm til. Det bør sikres, at der kan udbringes f.eks. bioaske på disse arealer, så der kan tilføres de næringsstoffer, der er optimal for skovvækst.
- Ved at harmonisere gødningsreglerne, vil der i bioaskebekendtgørelsen ikke længere være mulighed for at give en treårig dosering af fosfor på en hel bedrift og så vente 3 år før der atter gødes med fosfor. Dette er en stor ulempe for specielt de mindre bedrifter, hvor det bliver administrativt tungt at udbringe f.eks. bioaske, hvis dette kun kan gøres på en trediedel af arealet. Harmoniseringen vil således medføre, at genanvendelse af bioaske kun vil ske på de større bedrifter. Genanvend Biomasse opfordrer således til, at der kan gives dispensation for bedrifter under 30 hektar til også fortsat at kunne modtage bioaske på hele bedriften hvert tredje år.
- Der lægges i §40 stk. 6 op til, at for at kunne blive kompenseret for at levere halm til et kraftværk, skal det BÅDE kunne dokumenteres, at der er leveret halm til et fyringsanlæg OG dokumenteres, at der er modtaget aske retur. Dette finder Genanvend Biomasse uhensigtsmæssigt, da det ikke altid er halmleverandøren, der modtager bioassken. Det centrale må være, at den der leverer halmen kan dokumentere, at det er sket, hvorefter leverandøren skal kunne hæve sin P-kvote, da det er leverandøren, der ekstraordinært har afsat noget P til fyringsanlægget.
- Genanvend biomasse ønsker det præciseret i bekendtgørelsen, hvorvidt en skovejendom, der ikke er tilmeldt registeret for gødningsregnskaber (og derfor ikke udarbejder gødningsregnskab) fremadrettet har mulighed for at modtage bioaske uden at være tilmeldt registeret for gødningsregnskaber.

Genanvend Biomasse håber, at høringssvaret vil blive brugt konstruktivt - og vi stiller os naturligvis også til rådighed for en yderligere dialog om dette.

Vi forbeholder os ligeledes ret til at vende tilbage med yderligere information, hvis vi finder behov herfor.

På Brancheforeningens vegne og med venlig hilsen

Sune Aagot Sckerl,
Formand for Genanvend Biomasse

Julie Lykke Jacobsen
Sekretariatsleder Genanvend Biomasse

HedeDanmarks høringssvar til udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020 og udkast til ændret bioaskebekendtgørelse

Miljø- og Fødevareministeriet har udsendt udkast til bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt udkast til bekendtgørelse om anvendelse af bioaske til jordbrugsformål (Bioaskebekendtgørelsen) i høring, j.nr. 2019-5356, med høringssvar den 23. maj. 2019. HedeDanmark ønsker med følgende høringssvar at komme med input til de reviderede bekendtgørelser for at sikre, at den nye lovgivning bedst muligt kan udføres i praksis, når den nye lovgivning træder i kraft, og ikke mindst sikre, at træaske fortsat kan udbringes i skoven.

Spredning af træaske i danske skovbrug

I HedeDanmark har vi igennem en række år arbejdet med recirkulering af træaske tilbage til skoven, noget som ikke tidligere har fundet sted i større stil. Det giver overordnet rigtig god mening at træflisen recirkuleres tilbage til skoven. På den måde kan vi sikre, at der er balance mellem udtag og input af næringsstoffer og derved sikre at dyrkningsgrundlaget i skoven bevares til fremtidig produktion af bæredygtig biomasse. I dag er det derfor muligt at recirkulere asken med næringsstofferne tilbage til skoven, hvilket sker i stadigt stigende omfang hos vores skovejende kunder.

Afgrødekode for "Skovdrift, alm." med gødningsnorm

I §26 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen fremgår det, at bioaske kun kan udbringes, hvis "afgrøden" har en norm for enten kvælstof, fosfor eller kalium. Dette kan blive problematisk og i værste fald forhindre recirkulering af bioaske til skov. Vores bekymring går på, at i "Vejledning om gødsknings og harmoniregler" fremgår det af tabel 2 med overskriften "Trækulturer", at "Skovdrift, alm." ikke har en norm for hverken kvælstof, fosfor eller kalium. Det bør naturligvis sikres, at der er en afgrødekode for skov, der som minimum har en fosfor- og kaliumnorm, så udbringning af aske er en mulighed.

Dispensation for bedrifter under 30 ha til at kunne modtage en 3-årig dosering

Ved at harmonisere gødningsreglerne, vil der i bioaskebekendtgørelsen ikke længere være mulighed for at give en tre-årig dosering af fosfor på en hel bedrift og så vente 3 år før der atter gødes med fosfor. Dette er en stor ulempe for specielt de mindre bedrifter/skovejendomme, hvor det bliver arbejdsmæssigt dyrt og administrativt tungt at udbringe f.eks. bioaske, hvis dette kun kan gøres på en tredjedel af arealet. Harmoniseringen vil således medføre, at genanvendelse af bioaske kun vil ske på de større bedrifter. HedeDanmark opfordrer således til, at der kan gives dispensation for bedrifter under 30 hektar til også fortsat at kunne modtage bioaske på hele bedriften hvert tredje år.

Register for gødningsregnskab

De færreste "rene" skovejendomme er i dag i "register for gødningsregnskab", da de ikke anvender kvælstof og fosfor i handelsgødning. HedeDanmark ønsker en præcisering af, hvorvidt "rene" skovejendomme, der ønsker at modtage

bioaske, fremover skal udarbejde et gødningsregnskab. Hvis dette er tilfældet, vil det påføre disse ejendomme en administrativ byrde og være en økonomisk belastning, der i værste fald vil hindre recirkulering af næringsstoffer tilbage i skoven.

Specifikke kommentarer til udkast til Bioaskebekendtgørelsen

HedeDanmark har følgende generelle kommentarer til udkastet til Bioaskebekendtgørelsen:

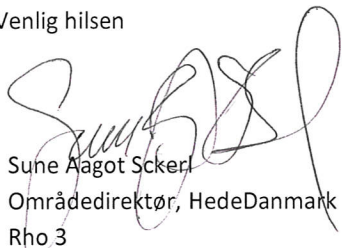
I §40 stk. 6 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen oplyses det, at det BÅDE skal kunne dokumenteres, at der er leveret halm til et fyringsanlæg OG dokumenteres, at der er modtaget aske retur, for at kunne blive kompenseret for levering af halm til et kraftværk. HedeDanmark hilser velkommen, at der tages hensyn til landmænd, der ønsker at producere biomasse til afbrænding på biomassefyrede kraftværker, for på den måde af producere bæredygtig energi. Dog finder vi det uhensigtsmæssigt, at kravet er, at der BÅDE skal leveres OG modtages aske, for at der kan blive kompenseret. Det er jo ikke altid halmleverandøren, der modtager bioasken. Det centrale må være, at den der leverer halmen kan dokumentere, at det er sket. Det er jo leverandøren, der ekstraordinært har afsat noget P til fyringsanlægget, og derfor leverandøren, der skal kompenseres ved en højere P-kvot.

HedeDanmark finder det naturligt, at der i forbindelse med revisionen sker en harmonisering af bilag 1 i Bioaskebekendtgørelsen og bilag 1 i Biomassebekendtgørelsen (bek. 84 af 26/01/2016). Dette vil lette det administrative arbejde, da det vil sikre, at asken fra alle biomasser afbrændt efter Biomassebekendtgørelsen også kan tilgå landbrugsjorden efter reglerne i Bioaskebekendtgørelsen. Hvis der er uoverensstemmelse mellem de to bekendtgørelser, vil aske fra visse biomasser kræve en §19-godkendelse for at blive recirkuleret og nyttiggjort. Den øgede administration herved risikerer at medfører, at næringsstofferne ikke bliver udnyttet.

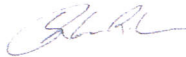
HedeDanmark håber at de fremsendte kommentar, forslag og spørgsmål kan medvirke til at udarbejdelsen og implementeringen af de nye bekendtgørelser bliver så klar og driftsorienteret, at ikrafttrædningen kan ske, uden at der opstår tvivl om lovgivningen på området.

Hvis der på baggrund af ovenstående skulle være yderligere spørgsmål eller behov for afklaring omkring det beskrevet hjælper vi naturligvis meget gerne. Ovenstående kan uddybes ved at kontakte forretningsudvikler Rasmus Willumsen (hrw@hededanmark.dk) +45 40 32 22 34 eller miljøfaglig konsulent Erik E. Olesen (eeo@hededanmark.dk) +45 21 79 89 29

Venlig hilsen

Sune Aagot Sckerl
Områdedirektør, HedeDanmark a/s
Rho 3
8382 Hinnerup
Mob. 2372 12 66
saa@hededanmark.dk

Steen Riber
Divisionsdirektør, HedeDanmark a/s
Kokholm 3
6000 Kolding
Mob. 2147 0298
svr@hededanmark.dk

KL's høringssvar til høring af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bioaskebekendtgørelsen

Hermed følger KL's høringssvar til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen hhv. bioaskebekendtgørelsen. Det skal bemærkes, at høringssvaret afgives med forbehold behandling af sagen i KL's bestyrelse.

Helhedsindtryk:

Der er som beskrevet i høringsbrevet tale om justeringer og præciseringer af de gældende regler samt at bioaske indarbejdes i husdyrgødningsbekendtgørelsen. KL finder at det grundlæggende er gode tiltag, som vil gøre reglerne mere enkle og gennemskuelige.

Generelle bemærkninger:

Det synes at være en god ide at samle alt tilførsel af næringsstoffer (N og P) til arealerne i en samlet bekendtgørelse. Det synes også at være en god ide at samordne definitionerne i de forskellige bekendtgørelser.

Det virker dog ikke rationelt, at der som udgangspunkt skal meddeles en § 19 tilladelse ved udbringning af gødningstyper, der ikke er optaget på bilag 1 i bioaskebekendtgørelsen. I sådanne tilfælde kunne det i stedet defineres i bekendtgørelsen, at reglerne i kapitel 5-10 i bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål, som udgangspunkt træder i kraft, med mindre kommunen afgør at der skal meddeles en § 19 tilladelse, hvori der stilles skærpede krav.

Detaljerede bemærkninger - Husdyrgødningsbekendtgørelsen:

Indledende tekst. Den indledende tekst i bekendtgørelsen er oplistet, efter hvilke paragraffer i hvilke love, bekendtgørelsen er hjemlet. Men det er blot en samlet liste. Når kommunerne skal håndhæve et forhold, der er overtrådt i husdyrgødningsbekendtgørelsen, skal sagsbehandleren bruge tid på at undersøge, om håndhævelsen sker efter miljøbeskyttelsesloven eller husdyrbrugsloven, hvor hjemmel til indskærpelse, påbud og forbud ligger.

Kommunerne kan spare en del tid, hvis der indføres en henvisning til den aktuelle lovparagraf i hver paragraf i bekendtgørelsen.

Definitioner

Fast placerede anlæg. Det lægges op til at der i husdyrgødningsbekendtgørelsen skelnes mere mellem fastplacerede og ikke fast placerede anlæg. I husdyrgødningsbekendtgørelsen er det imidlertid ikke defineret, hvad der menes med et fast placeret eller ikke fast placeret anlæg. Når dette forhold skal tillægges større betydning, bør der indføres en definition at dette i husdyrgødningsbekendtgørelsen, evt. med henvisning til andet sted hvor det er defineret.

Dato: 22. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02873
Dok. ID: 2762159

E-mail: KSL@kl.dk
Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 6

Samtidig vil kommunerne fortsat skulle vurdere om etablering af de flytbare anlæg udløser krav om landzonetilladelse efter planlovens § 35. I denne landzonetilladelse kan de nødvendige vilkår i forhold til beskyttelse af naboer, landskab mv. indarbejdes. Det kan derfor diskuteres om det med de foreslåede ændringer reelt vil opleves som en lempelse.

§4, 16. Det vil være nemmere med kun én definition af bioaske i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i bioaskebekendtgørelsen. Flere definitioner kan skabe forvirring i forbindelse med sagsbehandling, idet man så skal huske at forholde sig til hvilken definition der skal anvendes.

I stedet kunne forgasset eller forbrændt organisk materiale i husdyrgødningsbekendtgørelsen defineres som "aske fra biobrændsel".

§4, 21. Begrebet "et erhvervsmæssigt dyrehold" skal ses i sammenhæng med betegnelsen "ikke erhvervsmæssigt dyrehold" i bekendtgørelse om miljøregulering af visse aktiviteter.

I høringsbrevet fremgår det at begrebet kan skabe forvirring blandt husdyrbrugerne.

Det kan derfor overvejes om ikke dette begreb helt skal ændres, og der skal findes et andet ord som kan udtrykke det samme. KL foreslår derfor, at der i begge bekendtgørelser indføres hhv. begrebet "større" (husdyrgødningsbekendtgørelsen) og "mindre" (miljøaktivetsbekendtgørelsen) i definitionerne og generelt i bekendtgørelserne.

§4, 29. Den nye definition af et opsamlingsanlæg vurderes umiddelbart at være en forbedring.

§ 4, 31. Definition af "tæt overdækning": Naturligt flydelag, halm, letklinker eller lignende, der dækker gylleoverfladen bortset fra brudflader og op til 3 m² ved indløbet. Hvad menes med "brudflader"? At der gerne må være sprækker med blank gylle? I så fald, hvor store må de være, hvor mange må der være, og vil dette ord muligvis medføre, at kommunerne ikke egentlig kan håndhæve bestemmelsen om tæt flydelag i fremtiden?

§ 4 – øvrigt. KL foreslår, at der tilføjes en definition af opsamlingsanlæg til afhentning til biogas. Disse anlæg er ikke nævnt i følgebrevet til høringen, selv om det er en anlægstype, der bliver etableret flere og flere af i takt med at der kommer flere biogasanlæg.

Opbevaringsanlæg til afhentning til biogas adskiller fra de sædvanlige fortanke ved at være noget større (op til 400 m³). Da reglerne ikke indeholder noget størrelseskriterie, kommer det til at bero hovedsageligt på en vurdering af begrebet "midlertidigt opsamles", hvorvidt der er tale om et opsamlingsanlæg eller et opbevaringsanlæg.

En mere præcis definition vil være hensigtsmæssig. Det kunne f.eks. være at opsamlingsbeholderen skal være tom i hovedparten af tiden og/eller at husdyrgødning maksimalt må opbevares i et døgn.

Det bør overvejes om "en mark" ikke også skal defineres. Mark indgår nu i flere af bestemmelserne i bekendtgørelsen og en præcis og entydig definition af en mark er derfor hensigtsmæssig.

Dato: 22. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02873
Dok. ID: 2762159

E-mail: KSL@kl.dk
Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 6

Hvis en overtrædelse ender som en straffesag, vil bevisførelsen være vanskelig, hvis bestemmelsen er uklar.

§ 5, stk. 3 og § 6: KL ønsker en præcisering af om hundepensioner er omfattet af afstandskravene i § 6.

KL ønsker desuden en præcisering af, hvor man måler afstanden fra ved hundepensioner – det vil være rart at det er defineret, om det er hundeboksene (indendørs) eller løbegårdene?

§ 7 Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra kravene i stk. 1 og 2. For så vidt angår afstandskrav til nabobeboelse i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 kan kommunalbestyrelsen kun dispensere, hvis den eller de pågældende naboer skriftligt samtykker hertil.

Måske kunne man fjerne bestemmelsen om obligatorisk nabosamtykke ud fra de samme begrundelser som § 5 stk. 5?

§ 11 og § 12. I § 11 stk. 1 ændres kravet om "tilstrækkelig kapacitet" til at gælde for bedrifter i stedet for ejendomme. Men i stk. 2, som er en uddybning af hvad der menes med "tilstrækkelig kapacitet" i stk. 1, henføres stadig til ejendom. Det er forvirrende. Det samme gælder for stk. 4.

Tilstrækkelig opbevaringskapacitet. I forhold til kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning har kommunerne med indførelse af stipladsmodellen ikke længere den nødvendige information om antallet af dyr i staldene, og dermed kan kommunerne ikke beregne mængden af produceret husdyrgødning.

Det er derfor ikke muligt at beregne om der aktuelt er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den producerede husdyrgødning. Kommunen kan på bagkant fastslå hvor mange dyr der har været på ejendommen (ud fra gødningsregnskaberne i det seneste gødningsår), og kan derudfra beregne om den producerede gødning overstiger lagerkapaciteten, men kan på dette tidspunkt ikke kontrollere hvor mange dyr der har været på græs på det aktuelle tidspunkt. Det er derfor reelt ikke muligt for kommunerne at kontrollere om der er en korrekt sammenhæng mellem produktion og opbevaringskapacitet.

Kommunerne foreslår, at § 12 ændres, så det fremgår, at der altid (og ikke kun ved ændringer) skal foreligge en aktuel opgørelse af opbevaringsbehovet på ejendommen sammen med dokumentation for den aktuelle opbevaringskapacitet.

§ 16. Det er godt, at bestemmelsen præciseres. Dog bruges betegnelsen "traditionelle staldsystemer" ikke i normtallene. Her anvendes derimod de konkrete staldsystemer, og for kvæg er det kun bindestalde med grebning, der kan betegnes som et staldsystem baseret på fast gødning og ajle. Se f.eks. http://anis.au.dk/fileadmin/DJF/Anis/dokumenter_anis/Forskning/Normtal/Normtal_2018_1.pdf

§ 16, stk 2. Med hensyn til etablering af nye stalde, foreslås følgende formulering: Staldsystemer etableret efter 1. august 2019 skal også overholde krav om overdækning, selv om der er tale om et system baseret på fast gødning med ajle.

Dato: 22. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02873
Dok. ID: 2762159

E-mail: KSL@kl.dk
Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 6

Forslaget begrundes i, at det ikke er sandsynligt at der etableres særlig mange nye stalde med staldsystemer baseret på fast gødning og ajle, da der er tale om et gammeldags staldsystem, hvor dyrene står bundet. Nu om dage laver man stalde, hvor dyrene går løse.

Mht. malkekvæg kan man ikke lovligt etablere en ny bindestald, og eksisterende bindestalde bliver ulovlige fra 2027. Lov om hold af kvæg.

Mht. heste blev spiltov ulovlige i 2011, med mindre det var til kortvarig opstaldning (2-5 timer). Hesteloven.

§ 18, stk. 5. Det er en vanskelig bestemmelse at håndhæve. Det er i forvejen vanskeligt at forestille sig, at den eksisterende bestemmelse med en rørledning der ligger uden for en ensilagesilo fra den ene randzone til den anden skulle fungere i praksis. Bestemmelsen vil hertil medføre, at rørledningen skal føre afløb hen over en vulst, uden om anlægget og ned til en randzone i den anden ende af siloen. Det kommer ikke til at fungere i praksis.

§ 24, stk. 3. I forhold til anvendeligheden af en vulst som løsning, virker det ikke som en praktisk løsning at der skal være 2 m fra oplaget hen til vulsten, hvor der ikke må ligge ensilage. Der bør overvejes alternativer. Måske krav om en større vulst?

§ 56. Der mangler en straffebestemmelse til overtrædelse af § 31, stk. 3

Kapitel 6, overdækning af markstak. KL kunne ønske, at det om muligt blev præciseret, om dybstrøelse fra kalvehytter må lægges i markstak. Dybstrøelse fra kalvehytter ligger typisk kun i ca. otte uger, men vil have en tørstofprocent langt over 30.

Et notat fra omkring 2005 siger, at dybstrøelse er komposteret, når det har ligget 3-4 måneder på stald eller på en møddingsplads, og det har dybstrøelse fra en kalvehytte jo ikke. Men risikoen for udvaskning fra kalvestrøelse er efter otte uger ikke væsentlig, såfremt dybstrøelse fra kalve kommer i en overdækket markstak efter reglerne.

Stillingtagen til opbevaring af have-park kompost fra biodynamikere – det må ikke overdækkes, fordi komposteringen stopper, men det indeholder foruden have-parkaffald også husdyrgødning, og må derfor være omfattet af kapitel 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Detaljerede bemærkninger, Bioaskebekendtgørelsen

§ 8, § 9 og § 16. I Vil det være muligt at samle § 8 og 9 om afhændelse og § 16 om meddelelsespligt i ét afsnit? (se eventuelt kapitel 7 i "Affald til jord" bekendtgørelsen).

§ 12. Man kan med fordel skele til, hvordan det er formuleret i Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 16.

KL foreslår at kravene til den tid det må ligge uden overdækning, ensrettes. Som det fremstår nu gælder en uge i husdyrgødningsbekendtgørelsen, men to uger i "Affald til jord" og bioaskebekendtgørelsen. Dette er ikke hensigtsmæssigt.

Dato: 22. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02873
Dok. ID: 2762159

E-mail: KSL@kl.dk
Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 6

Eksempelvis - § 12, Stk. 3 i bioaskebek. Fremgår: "Bioaske kan uden tilladelse efter § 19, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse opbevares i maksimalt 14 dage på udsprængningsarealer i forbindelse med udsprængning". Kunne man ikke skrive: § 12, stk. 3. Kravet i stk. 1 og 2 gælder ikke for midlertidige oplag af bioaske (op til X uge) på udsprængningsarealer i forbindelse med udsprængning".

Er det nødvendigt at referere specifikt til § 19 i Miljøbeskyttelsesloven, hvis det er en paragraf i bioaskebekendtgørelsen, som jo vil være hængt op på Miljøbeskyttelsesloven?

§ 13, stk. 2. Er bestemmelsen nødvendig? Et husdyrbrug må gerne opbevare gylle på en naboejendom, uden at kommunen skal have besked herom (jf. § 11, stk. 5 og § 12 i husdyrgødningsbekendtgørelsen). Opbevaringsfaciliteterne skal naturligvis opfylde kravene i lovgivningen.

KL anbefaler at § 13, stk. 2 i bioaskebekendtgørelsen ændres til:

"Kravet i § 13, stk. 1 om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der ligger skriftlige aftaler om levering af bioaske til opbevaring på anden ejendom. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst X år. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalens udformning".

§ 15. Det kan overvejes at flytte denne paragraf til husdyrgødningsbekendtgørelsen i stedet for.

§ 16 kan med fordel omformuleres, da den særligt i stk. 1 er noget snørklet.

§ 17. Arealer som tilføres bioaske må ikke indeholde mere tungmetal end angivet i bilag 6. Kunne det ikke være en fordel at tænke jordflytningsbekendtgørelsens værdier sammen med bioaskebekendtgørelsens bilag 6?

Bemærkninger til Bilag 2

Punkt A. I "Affald til jord" bekendtgørelsen skal grænseværdierne for tungmetallerne enten overholde de tørstofrelaterede eller de fosforrelaterede grænseværdier. KL foreslår, at reglerne ensrettes, så dette også er tilfældet i bioaskebekendtgørelsen.

KL vil gerne opfordre til, at der fastsættes en grænseværdi for mikroplast.

Grænseværdierne for tungmetaller er næsten de samme som i "Affald til jord" bekendtgørelsen - men ikke for Chrom og Cadmium – kan man ensrette dem?

Ensrettede kriterier

Kunne Bilag 2, punkt B i bioaskebekendtgørelsen og Bilag 2, punkt B i "Affald til jord" bekendtgørelsen ensrettes, således at der er ens rammer for at overskride grænseværdierne?

Under Bilag 3, punkt C fremgår i teksten under tabel 3, at hvis producenten kan dokumentere, at tungmetaller i asken i de sidste fem prøver er stabile og 20 % under grænseværdierne, kan kommunen reducere analysehyppigheden.

Dato: 22. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02873
Dok. ID: 2762159

E-mail: KSL@kl.dk
Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 6

Er dette ikke at sammenligne med det, som fremgår i bilag 3, punkt B nederst, hvor det står, at kommunen kan beslutte at parametrene kviksølv, bly, nikkel og chrom kan udelades fra analyse, hvis producenten kan dokumentere, at disse parametre i de senest fem prøver ligger mindst 50 % under grænseværdierne?

KL foreslår, at de to bestemmelser ensrettes, så det enten er mindst 20 % eller mindst 50 % af prøverne i de seneste fem prøver, der ligger under grænseværdierne.

Bilag 4 og 5

Kunne man sammenskrive bilag 4 og 5? Det kunne give en samlet deklaration. I bilag 4 vil det være godt, hvis "Opbevaring" markeres med fed skrift.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at KL er indforstået med at disse ændringer samlet set ikke har økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Med venlig hilsen

Kristoffer Slottved

Dato: 22. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02873
Dok. ID: 2762159

E-mail: KSL@kl.dk
Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 6

Lise Viftrup
Høring ang. Husdyrgødningsbekendtgørelsen

Høring ang. tilføjelse af bioaske til husdyrgødningsbekendtgørelsen j.nr. 2019-5356.

20. MAJ 2019

Reguleringen af bioaske er tidligere sket i Bioaskebekendtgørelsen, der bl.a. fastsatte regler for spredning af flisaske i skove.

SKOV, NATUR OG BIOMASSE

På Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning har vi over en lang årrække forsket og rådgivet om genanvendelse af næringsstofferne i flisaske. Det står klart, at der fjernes næringsstoffer fra skovene, når der produceres flis. Disse næringsstoffer findes for en stor dels vedkommende i asken og bør recirkuleres til skovene for at sikre en bæredygtig skovdrift. Vi har i vid udstrækning undersøgt miljøeffekterne i forbindelse med spredning af flisaske senest i det store ASHBACK-projekt, der netop er afrapporteret.

BOGØVEJ 15, 8382 HINNERUP

MOB 40175040

ssk@ign.ku.dk

REF: SSK

Resultaterne viser entydigt, at 3-9 tons aske/ ha/ spredning i skovene ikke medfører negative miljøeffekter. ASHBACK-projektet har afgivet en samlet anbefaling om at øge doseringen fra 3x3 ton/ha til fx 2 x 4,5 ton/ha over en trægeneration. Næringsstofferne i asken bindes i skovjorden og afgives til træerne over en årrække. Ni ton aske/ ha/ trægeneration vil typisk sikre balance i næringsstofstrømmene.

Den nye husdyrgødningsbekendtgørelse omfatter bioaske, der defineres som forgasset eller afbrændt organisk materiale (§4 stk. 16). Der anvendes en anden definition i Bioaskebekendtgørelsen (§3 stk.1). Det bør afklares, hvad der forstås ved bioaske. I øvrigt bør Bilag 1 i Bioaskebekendtgørelsen ensrettes med Biomasseaffaldsbekendtgørelsen.

I den nye Husdyrgødningsbekendtgørelse begrænses tildelingen af fosfor (herunder fra bioaske) til dyrkningsarealer, der har en fosfor-norm (§35).

Da skove (arealanvendelseskode 580) ikke har en fosfor-norm, betyder de ændrede regler, at der fremover ikke må spredes bioaske i skov.

Denne ændring har en uheldig virkning på skovenes næringsstofbalance og er i strid med skovlovens krav om at opretholde dyrkningsgrundlaget.

Bekendtgørelsen omtaler en fosfor-norm på 30 kg P/ha på harmoniarealer og 15 kg P/ha på øvrige arealer (§40 stk.4). Det er uvist, hvordan reglerne om 0 kg (ingen norm), 15 kg og 30 kg fosfor skal tolkes i forhold til skove (§ 35-37).

Hvis skov får en fosfor-norm på 30 kg fosfor/ha/planperiode, må der, under forudsætning af, at reglerne i Bioaskebekendtgørelsen overholdes, spredes ca. 1,5 ton aske/ha/planperiode. Da skove med flisproduktion typisk opnår balance i næringsstofregnskabet ved spredning af 9 ton aske/ha/omdrift, skal der spredes aske 6 gange over en trægeneration for at sikre en bæredygtig skovdrift med energitræ-produktion. Hvis normen er 15 kg fosfor/ha/planperiode, skal der spredes bioaske 12 gange.

I skovbruget lægges der stor vægt på at undgå køreskader på jorden. Det gøres bl.a. ved at køre så sjældent som muligt i skovene. Derfor er det uhensigtsmæssigt, at de nye regler tilskynder til flere kørsler i skovene. Den nedsatte dosering er i øvrigt i modstrid med anbefalingerne fra ASHBACK-projektet, der foreslår 9 ton aske/ha udbragt med en eller to kørsler over en trægeneration.

Hvis en skovejer skal udnytte gødningsreglerne og dosere fx 3 eller 4,5 ton aske/ha i en del af skoven, så kræver det enten, at der "lånes" fosfor fra markjord eller fra andre dele af skoven (harmoniarealerne). Dette interne regnskab kan muligvis lade sig gøre på store ejendomme, men de mange små skovejere vil ikke have mulighed for at sprede en fornuftig mængde aske på én gang. Da askespredning i skov typisk udføres af eksterne entreprenører, så er startudgifterne store. Det medfører, at der typisk skal spredes aske i store dele af en skov, når asken er leveret og maskinen er til stede. Denne praksis forhindres med de nye regler på mindre ejendomme.

Askespredning i skov er et godt eksempel på recirkulering af ressourcer, samt sikrer en bæredygtig produktion af flis, som er en vigtig vedvarende energikilde.

Det er problematisk at den udsendte lovgivning forhindrer, begrænser eller besværliggør recirkulering af næringsstoffer, herunder fosfor, til skovjord i Danmark.

Der er brug for en regulering, der tager hensyn til skovenes beskedne næringsstofbehov over en omdrift, der er længere end landbrugsafgrøders, og derfor skal gødskes med doser, der bør beregnes som gennemsnit over en længere årrække.

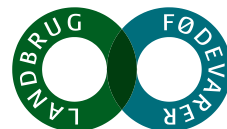
IGN indgår gerne i et konstruktivt samarbejde om udarbejdelse af en anvendelig regulering af bioaske til skove.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Simon Skov". The signature is written in a cursive, flowing style.

Simon Skov
Seniorrådgiver

Morten Ingerslev
Lektor

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet
Erhvervsregulering
mfvm@mfvm.dk
cc lisvi@mfvm.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

**J.nr. 2019-5356 høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. udkast til ny
husdyrgødningsbekendtgørelse og udkast til ændret bioaskebekendtgørelse**

Miljø- og Fødevareministeriet har den 25. april 2019 sendt udkast til husdyrgødningsbekendtgørelsen og bioaskebekendtgørelsen i høring. Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til de foreslåede ændringer.

Generelle kommentarer

Som det indledningsvis fremgår af høringsbrevet, er størstedelen af bekendtgørelsen en genudstedelse. De største indholdsmæssige ændringer er:

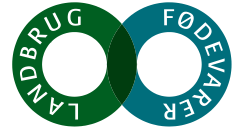
- Indarbejdelsen af bioaske i reglerne om anvendelse af gødning og
- Krav til udbringning af visse typer kundstgødning

Indarbejdelse af bioaske i reglerne om anvendelse af gødning betyder, at anvendelse af bioaske for så vidt angår tilførsel af fosfor til markerne og opbevaring, fremover reguleres i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Indarbejdelsen af reglerne for anvendelsen af bioaske i husdyrgødningsbekendtgørelsen betyder også, at bioaske fremover skal leve op til en række anvendelsesretsriktioner i lighed med husdyrgødning (lukkeperioder, forbud mod udkørsel på frossen jord etc). Reguleringen af tungmetaller og miljøfremmede stoffer i bioaske vil dog fremover stadig ligge i bioaskebekendtgørelsen. Vi skal opfordre til, at vejledningen til husdyrgødningsbekendtgørelsen kommer til at indeholde øvrige miljøregler for bioaske vedr. grænseværdier for tungmetaller og tørstof mv. fra bioaskebekendtgørelsen, så brugeren af bioaske ikke skal finde disse informationer flere forskellige steder. Tilsvarende gør sig i øvrigt gældende for reguleringen af miljøfremmede stoffer og tungmetaller for affald til jordbrugsformål, derfor bør affald til jord bekendtgørelsens regler om miljøfremmede stoffer og tungmetaller også fremgå af vejledningen til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Med hensyn til muligheden for at fratrække fosfor i ejendommens fosforregskab, når halm leveres til forbrændingsanlæg og asken tages retur, er det vore opfattelse, at dette princip bør gælde for al halm, som leveres ud af ejendommen og hvor fosforen returneres som aske, afgasset biomasse eller andet, jf. vores specifikke kommentarer til § 40, stk. 6.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsrådet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug med Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

Specifikke kommentarer, som vedrører de konkrete ændringsforslag i høringsudkastet

Ad § 4, nr. 12, samt høringsbrevets afsnit 1.2.3.

Vi har forståelse for, at man i bekendtgørelsen ønsker at anvende begrebet "kunstgødning", når det er den betegnelse, der er valgt i forslaget til ny gødskningslov i stedet for "handelsgødning". Vi er også enige i hensigten med denne ændring i gødskningsloven, nemlig at åbne for at handelsgødning også kan være baseret på organiske råvarer. Men "kunstgødning" er misvisende, fordi det ikke nødvendigvis er "kunstigt" fremstillet. Kaliumchlorid og mange salte graves direkte op af jorden. "Kunstgødning" giver uheldige associationer, og derfor bør der findes et mere neutralt udtryk. Det omfatter vel i øvrigt alle gødninger, der reguleres efter "handelsgødningslovgivningen". Man kunne vel blot definere "Handelsgødning" i bekendtgørelsen.

Ad § 4, nr. 30

Den foreslåede tekst

"Fast overdækning: flydedug, teltoverdækning eller låg af beton eller af lignende fast og tæt materiale"

foreslås ændret til

"Fast overdækning: flydedug, teltoverdækning, låg af beton eller af lignende fast og tæt materiale"

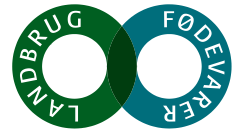
Ad § 5 stk. 2, samt høringsbrevets 1.3.1

Pelsdyrhaller, gødningsrender og opsamlingsanlæg for husdyrgødning til kødædende pelsdyr er med høringsudkastet foreslået ændret til "husdyranlæg til kødædende pelsdyr". Det fremgår af følgebrevet til udkast til bekendtgørelsesændringerne, at der alene er tale om en sproglig tilretning af bestemmelserne, og at det ikke er tilsigtet, at der skal ske indholdsmæssige ændringer.

Vi forslår, at det klart defineres, hvad der forstås ved "husdyranlæg til kødædende pelsdyr" f.eks. under § 4. Med henvisningen til § 5 stk. 1, hvor der efter husdyranlæg er tilføjet "*herunder stalde, læskure m.v., gødningsopbevaringsanlæg, og ensilageopbevaringsanlæg...*" kan man få den opfattelse, at der under husdyranlæg til kødædende pelsdyr også hører opbevaringsanlæg. En sådan misforståelse vil være uheldig, da dette vil føre til en opfattelse af, at forbudszonerne for opbevaringsanlæg strammes på husdyrbrug med kødædende pelsdyr.

Ad § 5 stk. 5

Muligheden for at dispensere for afstandskravene i § 5, stk. 1, for ikke fast placerede husdyranlæg hilser vi velkommen, men vi forstår ikke baggrunden for samtidig at fjerne muligheden for at dispensere fra afstandskravet til nabobeboelse for fast placerede læskure, hvor naboen giver skriftligt samtykke til det. Vi savner en begrundelse for, at denne mulighed for dispensation fjernes, da vi ikke har kendskab til, at den i praksis har givet problemer. Vi foreslår derfor bestemmelsen videreført.

Ad § 7, stk. 1, samt høringsbrevets afsnit 1.3.3

Reglerne vedr. det særlige afstandskrav for folde til svin ændres, så det fremover kun gælder, når der *på ejendommen* er mere end 40 svin over 35 kg. Tidligere var grænsen over 15 svin på mindst 35 kg pr. mark. Der er derfor reelt tale om en stramning, fordi der ikke skelnes mellem, om dyrene er på fold eller i stald. Vi skal derfor foreslå, at de 40 er pr. mark.

Ad § 9 stk. 5 anden linje

Den foreslåede tekst

"...føres til et husdyranlæg på samme ejendom..."

foreslås ændret til

"...føres til et husdyranlæg på samme bedrift..."

Begrundelsen er, at husdyrgødning og gødningsregnskab håndteres på bedriftsniveau.

Ad § 9 stk. 6

Ordlyden er blevet ændret:

Fra: Der må ikke tilbageføres fast husdyrgødning fra opbevaringsanlæg m.v. omfattet af stk. 3, nr. 2, til opsamlingsanlæg eller anlæg m.v. omfattet af stk. 1.

Til: Der må ikke tilbageføres husdyrgødning fra gødningsopbevaringsanlæg til husdyranlæg.

Denne nye formulering bør knyttes til en overgangsregel, der beskriver, at dette kun gælder for nye anlæg, eller at visse systemer er undtaget. Det skyldes, at der i dag eksisterer anlæg på minkfarme, der er indrettet på den måde, at bagskyl sker i selve gyllerenden.

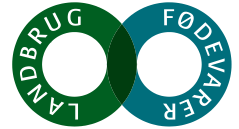
Ad § 16, stk. 2, samt høringsbrevets afsnit 1.7.3

Forslag til bestemmelse om, at anlæg med udlægger og gødningskegle skal være etableret senest 1. august 2019 for at være undtaget overdækningskravet ved daglig tilførsel, er en skærpelse og ikke en præcisering, uanset at der næppe etableres mange af den type anlæg nu og fremover. Sidste komma i forslag til § 16, stk. 2, bør derfor fjernes.

Der er generelt behov for at diskutere overdækningskravet i visse specifikke gødningsopbevaringssystemer, fx lukkede gødningshuse.

Ad § 19, stk. 1

Bestemmelsen om, at døgnnedbøren skal være mere end 0,1 mm, for at det tæller som nedbørsdøgn, er fjernet. Det er en vigtig afgrænsning, og bør indføres igen, så det er entydigt, hvilken minimumsnedbørsmængde, der skal registreres i et døgn, for at det tæller som nedbørsdøgn.

Ad § 19, stk. 3

Der er tale om en skærpelse af den eksisterende regulering. Vi har svært ved at se behovet for et afstandskrav for ammoniakludning af halm ift. kategori 1 og 2 natur. Ammoniakludning af halm er som udgangspunkt forbudt, og vil kun forekomme helt undtagelsesvist. Der må være tale om en meget teoretisk risiko for skadevirkning på natur, så vi mener af principielle grunde, at det foreslåede afstandskrav bør udelades.

Ad § 27, stk. 12

Der indføres krav om nedbringning af svovlsur ammoniak udenfor perioden 1. februar til 1. april. Kravet gælder også for mekanisk blandende gødninger, som indeholder svovlsur ammoniak. Imidlertid deklareres blandingskomponenterne i mekanisk blandede gødninger ikke, så derfor kan brugeren ikke umiddelbart vide, om gødningen indeholder svovlsur ammoniak. Mange landmænd kan derfor uforvarende komme til at overtræde reglerne. Landbrug & Fødevarer forslår derfor, at reglen kun omfatter ren svovlsur ammoniak, og at mekanisk blandede gødninger friholdes i denne bekendtgørelse. Regulering af mekanisk blandede gødninger med indhold af svovlsur ammoniak kan evt. overvejes på et senere tidspunkt, når der er etableret et praktisk anvendelige system til deklaration og dokumentation for sammensætning af mekanisk blandede gødninger. Vi vil opfordre MFVM til at gå i dialog med Landbrug & Fødevarer og grovvarebranchen med det formål at finde en administrativ enkel og ubureaukratisk model.

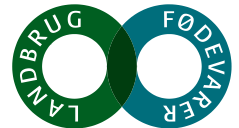
Ad § 28, stk. 9

Bestemmelsen om forlængelse af udbringningsfristen for flydende husdyrgødning mv. til 15. oktober omlægges til kommuneniveau, hvilket er fornuftigt, da det giver en mere detaljeret opgørelse. Af administrative årsager ændres referenceperioden fra klimanormalen fra 1961-91 til at være seneste dekade (2006-15). Miljø- og Fødevarerministeriet har tidligere oplyst, at den påtænkte ændring er af teknisk karakter. Imidlertid får ændringen betydelige konsekvenser i praksis, idet muligheden for at kunne udnytte undtagelsen vil falde betydeligt, fordi dekadetallene for den relevante periode er betydeligt højere end for klimanormalen.

Dekadetal er behæftet med betydelig større usikkerhed end klimanormalen, fordi det kun er gennemsnit af 10 år – især, når man neddelser på måneder. Ekstrem nedbør i en given måned et enkelt år, vil få afgørende betydning for gennemsnittet.

I tabellen nedenfor er anført både klimanormal og dekadetal opdelt på måneder. Nederst er vist summen for maj til september og august til september. I august er nedbøren ifølge tabellen øget med 48 pct. mens den slet ikke er øget i september. Det er naturligvis tilfældigheder, der spiller ind, og viser, at dekadetal på månedsniveau er for usikre. Ud fra dekadetallene kan man få den opfattelse, at sommernedbøren generelt stiger betydeligt bl.a. på grund af klimaændringerne, og at den største stigning vil ske om sommeren. På [Miljøstyrelsens hjemmeside om klimatilpasning](#) står der imidlertid følgende: "*Mere regn. Vi får mere regn om vinteren og mindre om sommeren.*" Dekadetallene er således ikke nødvendigvis retvisende for det fremtidige vejr.

Ifølge den gældende bekendtgørelse skal nedbøren fra uge 21-38 (ca. maj til september) være højere end normalen og fra uge 30-38 (ca. august og september) være mere end 30 pct. højere end normalen. Når normalen øges henholdsvis 16 og 23 pct. for de to perioder vil der være betydeligt færre situationer, hvor undtagelsen kan benyttes.

Klimanormal (1961-90) og dekadetal (2006-15). Kilde: DMI

	Klimanormal, 1961-1990	Dekadetal, 2006-2015	Stigning, mm	Stigning, pct.
Jan	57	67	10	18
Feb	38	43	5	13
Mar	46	40	-6	-13
Apr	41	30	-11	-27
Maj	48	50	2	4
Jun	55	64	9	16
Jul	66	73	7	11
Aug	67	99	32	48
Sep	73	73	0	0
Okt	76	83	7	9
Nov	79	77	-2	-3
Dec	66	83	17	26
Hele året	712	782	70	10
Maj- sept.	309	359	50	16
Aug.-sept.	140	172	32	23

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at der ikke anvendes dekadetal, for blot én periode, men som minimum skal anvendes gennemsnittet af tre dekader. Derudover bør som minimum de 30 pct., som normalen skal overskrides, justeres (sænkes), så det sikres, at sandsynligheden for at kunne udnytte undtagelsen forbliver den samme, og at den tekniske ændring ikke bliver en skjult stramning af undtagelsesbestemmelsen.

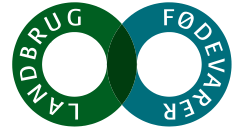
Derudover er det anført, at undtagelsen gælder for "marker", som hovedsageligt ligger i en kommune, som overholder kravene for undtagelsen. Rent administrativt er det bøvlet at administrere undtagelsen på markniveau. Landbrug & Fødevarer foreslår, at ordet "marker" ændres til "jordbrugsvirksomheden", således at hele virksomheden er omfattet, eller også er den ikke. Den foreslåede tolkning vil i øvrigt være parallel med tolkningen af, hvordan en virksomheds marker er omfattet af den årlige kvælstofprognose, som også opgøres på kommuneniveau.

§ 31, stk. 2

Afgørelse af hvornår en regnbygge har været en 20-års hændelse, kan blive meget bureaukratisk. Der må kraftigt opfordres til, at der udarbejdes nogle enkle retningslinjer til kommunene om, hvordan der på baggrund af DMI's analyser kan træffes afgørelse om 20-års hændelser.

Ad § 38, stk. 2

Der er indført en ny bestemmelse om, at en modtagers fosforloft er det loft, som han får oplyst af afgiveren. Loftet kan være op til 1 kg P højere end det beregnede fosforloft, *"hvis aftalen om overførsel af husdyrgødning indgås i løbet af planperioden"*. Der skelnes altså nu mellem, om aftalen er indgået i planperioden eller ej. Det må anses som særdeles vanskeligt at dokumentere, hvornår aftalen er indgået. Landbrug & Fødevarer foreslår, at 1 kg-reglen kommer til at gælde uanset, hvornår aftalen er indgået.

Ad § 39, stk. 2

Der skal udtages jordprøver på alle virksomhedens marker, og det fremgår, at det er efter den markopdeling, som anvendes ved beregning af kvælstofkvoten. Det giver en udfordring ved midlertidigt opdelte marker. F.eks. hvis mark 1-0 opdeles i mark 1-0 og 1-1, hvis man f.eks. ikke nåede at så hele marken til med vintersæd, og så sår vårsæd i resten. I sådanne situationer bør jordprøven for den oprindelige mark 1-0 gælde for begge delmarker. Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at der ikke henvises til markopdelingen ved kvælstofkvoteberegningen, men at der blot står "marker". Derved kan ordet tolkes som hovedmarker. Hvis en markopdeling sker i længere tid end 5 år, så vil der fremover skulle tages separate jordprøver på delmarkerne. Det vil være naturligt, da delmarkerne efterhånden kan få betydende forskelle i forhistorie.

Ad § 39, stk. 1, 4)

Der skal som minimum udtages en prøve pr. mark. Der bør indføres en minimumstørrelse af marken, før der er krav om udtagning af jordprøver. Minimumstørrelsen kunne f.eks. være 2 ha. Alternativt bør der udtages en prøve for hver 5 ha harmoniareal fordelt over hele bedriften. Således at en bedrift på 100 ha max. skal udtage 20 jordprøver – uanset størrelsen af markerne. På den måde vil reglerne om jordprøver svare til reglerne i undtagelsesbestemmelsen.

Ad § 40, stk. 6

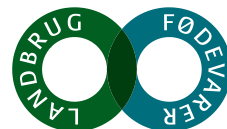
Landbrug & Fødevarer hilser velkomment, at der indføres mulighed for fradrag i fosforforbruget i tilfælde af, at en virksomhed leverer halm til et fyringsanlæg og modtager halmaske derfra. Samme mulighed bør indføres for virksomheder, der leverer halm til et biogasanlæg o.a. Fradraget på 2,5 kg P pr. ha vil formentlig svare nogenlunde til den mængde fosfor i halm, som i gennemsnit fjernes i Danmark. Men da hovedparten af halm til fyringsanlæg formentlig stammer fra jorde med høje udbyttepotentialer og udbredt dyrkning af vintersæd, er fradraget sat for lavt. Landbrug & Fødevarer foreslår, at fradraget hæves, og sættes til 3 kg P pr. ha (svarende til 4 ton hvedehalm pr. ha). Derved slipper man også for decimaltal.

Ad § 44 stk. 1 og 2

Udtrykket "Husdyranlæg til kødædende pelsdyr" erstatter her ordet "pelsdyrhaller", hvor udtrykket "husdyranlæg til kødædende pelsdyr" i § 5 stk. 2 erstattede "pelsdyrhaller, gødningsrender og opsamlingsanlæg". Da der ikke er tiltænkt nogle indholdsmæssige ændringer af bestemmelserne, er det meget forvirrende, at begrebet "husdyranlæg til kødædende pelsdyr" tilsyneladende betyder noget forskelligt i forskellige paragraffer. Dette bør ensrettes.

Ad § 45

Det fremgår af følgebrevet, at der med de foreslåede ændringerne ikke er tilsigtet nogen indholdsmæssige ændringer. Da det er foreslået at slette den nuværende formulering af § 73, stk. 2, kan der opstå tvivl om, hvilke bestemmelser i kapitel 8, der skal opfyldes for en beholder, der indeholder vand fra et areal, der anvendes til vask af foderrekvisitter. Derfor foreslås det, at det af den foreslåede § 45, stk. 2, fremgår, at der er tale om en beholder til restvand omfattet af bestemmelserne i kap. 8.

Ad bilag 2, 2), a

"Rodcikor" kan vel udelades, hvis cikorieudlæg forstås bredt, som hele slægten cikorie.

Øvrige kommentarerAd kapitel 11

Fosforlofterne giver problemer for jordforbedringsmidler med et fosforindhold med lav udnyttelse. Det gælder f.eks. have-park-affald. Have-park-affald tilføres normalt i store mængder for at forbedre jordstrukturen ved tilførsel af organisk stof. Samtidig kan der tilføres betydelige fosformængder. Fosfor i have parkaffald må ligesom kvælstof i samme formodes at have en meget lav udnyttelsesprocent. Fuld indregning i fosforregnskabet gør det problematisk at anvende produktet på landbrugsjord. Derfor skal der indføres en mulighed for at kunne anvende en udnyttelsesprocent på fosfor ligesom er tilfældet for kvælstof.

Ad § 4

Under § 4 ønskes en klar definition af begrebet "husdyranlæg", som flere steder bliver brugt i udkast til bekendtgørelsen (bl.a. i § 5, stk. 2 og 5, § 6, stk. 4 og 5, § 8, stk. 1, 9 stk. 1, 5 og 7).

Det skaber forvirring, at der forskellige steder i bekendtgørelsen står " husdyranlæg, herunder .. ". Som f.eks. i § 5, stk. 1.:

Etablering af husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg.....

Man kan derved forledes til at tro, at begrebet *husdyranlæg* er en fælles betegnelse, der bl.a. dækker de nævnte typer af anlæg. I § 9, stk. 1, er anført:

Husdyranlæg, herunder stalde, opsamlingsanlæg, læskure mv.

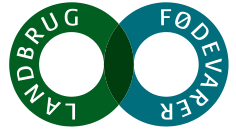
Her bemærkes, at "gødningsopbevaringsanlæg" ikke er nævnt. Vi foreslår derfor, at husdyranlæg defineres, og at man i stedet for ordet *herunder* anvender et komma, hvis lovteksten også gælder for andre anlæg end husdyranlægget.

Ad § 34, stk. 2, og bilag 2

En kommende ny kvægundtagelse bør også omfatte bedrifter med får og geder, som den bl.a. gør i Flandern. Vi har konkret kendskab til et enkelt brug, som har malkebesætninger af hhv. geder og køer, som ikke kan gøre brug af undtagelsen.

§ 40, stk. 4. nr. 4

Landbrug & Fødevarer har tidligere gjort opmærksom på, at antagelsen om, at udbragt fosfor er sket jævnt på virksomhedens arealer ikke giver mening, og at fradraget af fosfor i handelsgødning ifølge bestemmelsen aldrig vil få praktisk betydning. Det er hensigten med reglerne, at fosfor i handelsgødning, som er tilført på sådanne arealer kan fratrækkes i gødningsregnskabet. Reglerne i stk. 4 nr. 4 er imidlertid ikke udformet hensigtsmæssigt. Årsagen er, at "det antages, at den forbrugte mængde fosfor i handelsgødning er fordelt ensartet på hele arealet med afgrøder". Som SEGES tolker reglerne, betyder det, at der reelt ikke kan tilføres fosfor i handelsgødning til ikke-harmoniarealer, såfremt harmoniarealerne er "fyldt op" med fosfor i husdyrgødning. En betydelig andel af fosfor i handelsgødning, som reelt er udbragt på ikke-harmoniarealer,

vil jo ikke kunne trækkes ud af gødningsregnskabet, da det administrativt antages at være tildelt harmoniarealerne, og her er der jo ikke plads, fordi det er "fyldt op" med husdyrgødning.

Det forekommer inkonsekvent, at eventuel fosfor udbragt i drivhuse og skove kan fradrages fuldt ud, men det kun kan fratrækkes proportionalt, hvis det udbringes på f.eks. juletræer.

Problemet foreslås derfor løst ved at slette sætningen: "Det antages, at den forbrugte mængde fosfor i handelsgødning er fordelt ensartet på hele arealet med afgrøder, som er omfattet af en gødskningsnorm...". Alternativt bør man kunne fratrække det pågældende areal gange den pågældende afgrødes normfosforbehov. Alternativt på samme vis, som det nu er indført for skove i nr. 3.

Hvis ovenstående ikke er den korrekte tolkning af reglerne, bør de beskrives tydeligere. Hvis ovenstående er den korrekte opfattelse reglerne, bør de laves om, så der reelt kan tilføres fosfor i handelsgødning til ikke-harmoniarealer, hvis harmoniarealerne er fyldt op med fosfor i husdyrgødning.

Med venlig hilsen

Henrik Bang Jensen

D 33 39 44 52

M 40 37 26 32

E hbj@lf.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Sendt pr. mail til: mfvm@mfvm.dk, lisvi@mfvm.dk

j.nr. 2019-5356

23. maj 2019

Høringssvar på ændring af bioaksebekendtgørelsen

De anførte rettelser/tilføjelser giver ikke anledning til bemærkninger fra Nature Energys side. Til gengæld vil vi gerne påpege nødvendigheden af at foretage tilretninger af Bilag 1.

Bilaget har tidligere været enslydende med bilaget i VE-loven. Det er Nature Energys anbefaling, at de to bilag igen vil være enslydende, hvad angår hvilke biomasser, der kan brændes og asken derefter udspreddes på jord.

Dersom man ikke ønsker at bringe hele bilaget i overensstemmelse med det tilsvarende bilag i VE-loven, er det Nature Energys anbefaling, at der i bilaget i bioaksebekendtgørelsen blot tilføjes:

Brændselspiller af afgassede fiberfraktioner fra halm og træ.

Begrundelsen er, at det fremover må forventes, at en stadig mindre mængde halm afbrændes i fjernvarmeværker og samtidig at en tilsvarende forøget mængde halm vil blive tilført biogasanlæg sammen med husdyraffald (gylle/dybstrøelse). Den afgassede biomasse forventes i stigende omfang at blive separeret til en flydende og en fastere del. Sidstnævnte bliver presset til brændselspiller og kan anvendes til el/varmeproduktion. For at sikre næringsstofferne kredsløb tilbage til naturen, er der behov for en præcisering af, at piller fra disse afgassede fiberfraktioner også er omfattet af bilag1, på tilsvarende vis, som hvis den samme halm var blevet brændt af uden forudgående afgasning.

Nature Energy står naturligvis til rådighed for spørgsmål til uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Nature Energy

Mette Hansen

Fra: Kenneth Poulsen <KEPO@seges.dk>
Sendt: 28. maj 2019 22:04
Til: Lise Viftrup
Emne: Ang. Husdyrgødningsbekendtgørelsen i høring.

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Afmærket

Kære Lise Viftrup

Jeg har i dag modtaget kommentar til Husdyrgødningsbekendtgørelsen som netop har været i høring med frist til d. 23. maj. 2019 fra en af vores konsulenter. Jeg syntes forslaget er godt beskrevet af Ikast- Brande kommune, og nødvendigt for praktisk drift af løsdriftstalde, hvorfor jeg vil høre dig om det var muligt at få denne kommentarer i betragtning til trods for at høringsfristen er overskredet.

Baggrunden er kort beskrevet; at det i dybstrøelsesstalde er særdeles vanskeligt at undgå at afløb tilstoppes med halm, således at både husdyrgødning og ajle har svært ved at komme ud via et afløbssystem. Det er derfor ønskeligt, at kan i stedet for at etablere et afløbssystem, kan etablere en pumpeump hvorfra ajle og vaskevand kan opsamles og pumpes, og derved videreføres til en gyllebeholder.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen §9

Stk. 2. Et anlæg m.v. omfattet af stk. 1 skal have fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber. Anlægget m.v. skal

endvidere indrettes med et afløbssystem afløb til opsamling af flydende husdyrgødning og/eller restvand efter reglerne, der føres

gennem tætte, lukkede ledninger til en beholder, der opfylder bestemmelserne i §§ 24 og 25 kapitel 8.

TILFØJELSE : I stalde med dybstrøelse og fast bund, kan alternativt til afløbssystem etableres en pumpeump hvorfra gødning/ajle samt vaskevand, kan pumpes og overføres direkte, eller via gyllevogn, til opbevaringsanlæg/gylletank.

Mail fra Ikast-Brande kommune (uddrag)

Til Miljøstyrelsen
Erhverv

...

Ikast-Brande Kommune har erfaret, at der hersker en vis usikkerhed omkring, hvilke krav der gælder med hensyn til indretning af dybstrøelsesstalde med fast bund. Ikast-Brande Kommune skal derfor hermed anmode Miljøstyrelsen om en entydig afklaring af reglerne – herunder om et svar på følgende spørgsmål:

Er de generelle indretningskrav til stalde, jf. §§ 9, 24 og 25 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.) opfyldt i tilfælde, hvor dybstrøelsesstalde med fast, tæt bund alene er indrettet med en eller flere pumpebrønde ved de laveste punkter – uden afløbsledning fra pumpebrøndene til en beholder for flydende husdyrgødning? (En sådan pumpebrønd kan eksempelvis bestå af en eller flere brøndringe af passende diameter med en kørefast rist henover i gulvniveau).

Baggrund for spørgsmålet:

Miljøstyrelsen har i flere sammenhænge givet udtryk for, at der skal være afløb fra dybstrøelsesstalde med fast bund til en opsamlingsbeholder. Eksempelvis har Miljøstyrelsen i februar 2018 udtalt: "I stalde, hvor der er fast bund skal dybstrøelsesstalden indrettes således at den overholder husdyrgødningsbekendtgørelsens §9 med afløb til opsamlingsanlæg mv." (Gengivet fra: <https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/indretning-af-stalde-olign/dybstrøelsestald-uden-afløb/>). I 2016 har Miljøstyrelsen udtalt følgende om samme emne: "Når det står så konkret i bekendtgørelsen, at der skal etableres et hensigtsmæssigt afløbssystem i overensstemmelse med

bestemmelserne i kapitel 8, og det gælder for stalde helt generelt, så kan kravet om afløb ikke fraviges uanset, om landmand og/eller kommune mener, at det er unødvendigt, medmindre der findes et byggeblad, jf, husdyrgødningsbekendtgørelsens § 39, hvorefter kravet kan fraviges.” (Kapitel- og paragrafnumrene er ændret i Husdyrgødningsbekendtgørelsen siden udtalelsen, men det indholdsmæssige findes stadig. Teksten er gengivet fra et notat, der følger op på EnviNA’s Landbrugsårsmøde i 2016: https://envina.dk/sites/default/files/u40/2016/TM_32-2016/svar_paa_envina_spoergsmaal.pdf).

En erfaren byggerådgiver fra firmaet Byggeri & Teknik I/S i Herning har oplyst, at man tilbage i starten af 1990’erne opdagede, at gulvafløb i dybstrøelsesstalde med tilhørende rør til en uden for stalden beliggende fortank, aldrig virkede, når de skulle bruges (typisk ved vask af stalden). Afløbene blev meget hurtigt stoppet til med halm og gødningsrester og var svære at få rensat op. Derfor begyndte man – blandt andet efter en samtale med Miljøstyrelsen – at placere opsamlingsbeholdere inde i stalden i stedet, så væsken ikke skulle ned gennem et gulvafløb og et rør, men i stedet kunne løbe direkte ned i beholderen. Når der er væske i beholderen (ved vask, da der normalt ikke er væskeafløb fra dybstrøelsesmåtten), sættes en dykpumpe ned i beholderen, og væsken pumpes op i en gyllekanal, gylletank, gyllevogn eller lignende. En sådan opsamlingsbeholder eller pumpebrønd opbygges typisk af en, to eller tre brøndringe i dybden med en diameter på 60 cm, hvilket passer til en dykpumpe. Det vil sige, at brønden har en dybde på 50, 100 eller 150 cm – afhængigt af det areal, som eventuel væske skal opsamles fra. Dette princip er efter det oplyste anvendt ved etablering af dybstrøelsesstalde i de seneste cirka 25 år, og det fungerer angiveligt altid.

Ikast-Brande Kommune finder, at den nævnte løsning med en pumpebrønd/opsamlingsbeholder af en passende størrelse inde i dybstrøelsesstalde er hensigtsmæssig og miljømæssigt set helt fyldestgørende – men ordlyden i de nævnte paragraffer i Husdyrgødningsbekendtgørelsen samt særligt Miljøstyrelsens nævnte udtalelser rejser tvivl om, hvorvidt den beskrevne løsning lever op til de generelt gældende regler på området. (Med Miljøstyrelsens udtalelser som overordnet myndighed på området kan Ikast-Brande Kommune vanskeligt vurdere, at forholdet har underordnet betydning for de formål, som miljølovgivningen skal varetage). Sammenfattende ønsker Ikast-Brande Kommune således Miljøstyrelsens præcisering af reglerne med en oplysning om, hvorvidt den nævnte løsning med pumpebrønde i dybstrøelsesstalde med fast bund lever op til de generelle krav i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Er der spørgsmål eller kommentarer er du velkommen til at ringe.

Venlig hilsen

Kenneth Poulsen

Byggechef, cand.agro.

Anlæg & Miljø

D +45 3339 4047

M +45 2122 2032

E kepo@seges.dk

SEGES

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3, DK 1609 København V

seges.dk

SEGES skaber løsninger til fremtidens landbrugs- og fødevarerhverv. Vi udvikler forretningsmuligheder i tæt samarbejde med vores kunder, forskningsinstitutioner og virksomheder over hele verden. SEGES er en del af Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

CVR-nr. 25529529

Til:

Miljø- og fødevareministeriet

Marsvej 43 · 8960 Randers SØ

www.udviklingscenter.com

23. maj 2019

Høringssvar til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020, j.nr. 2019-5356

Udviklingscenter for Husdyr på Friland KS har læst udkast til "Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning". Vi har, i forbindelse med deltagelse i møder med Miljø- og fødevareministeriet, i regi af det Dialogforum ministeriet har sammensat, fremført ønsker om ændringer i reglerne for etablering og drift af egentlig husdyrproduktion i mobile anlæg på mark. En driftsform et stigende antal professionelle producenter ønsker at benytte. Det er derfor også en glæde at se, at det nye udkast er ændret i den ønskede retning på flere punkter.

Udviklingscenter for Husdyr på Friland (UHF) har følgende bemærkninger:

§ 5 placering af anlæg, § 6 etablering og afstande samt § 7 placering af folde, vand- og fodertrug

Det virker unødvendig med et forbud mod mobile anlæg som nævnt i § 5 stk. 1. pkt. 1 og pkt. 3. Mobile anlæg er netop – mobile – og vil med kort frist kunne flyttes. Kommunernes mulighed for at dispensere fra forbuddet hjælper naturligvis, men det virker umiddelbart forholdsvis bureaukratisk, når der er tale om områder, der kun er udlagt i kommuneplanens rammedel.

UHF vil gerne påpege, at flere af de nyeste mobile løsninger, blandet andet til produktion af frilandsgrise, har sovested, foder og vand monteret i en og samme flytbare enhed. Derfor finder UHF det unødigt og omstændigt at også defineres specifikke regler for foder- og vandtrug på sådanne områder, hvilket følger af § 7 stk. 1 og 2 og § 7 stk. 3. Vi forstår, og anerkender, at der er behov for krav om jævnlig flytning af foder og vand for at minimere risikoen for punktforurening, men efterlyser en formulering der tager hensyn til de nyere løsninger med mobile enheder. Samtidig vil vi gerne anerkende at § 6 stk. 6 i høj grad åbner op for den fleksibilitet UHF (m.fl.) har fremsat ønske om på dialogmøderne.

§ 10, stk. 2 – logbog over placering ved flytninger

Mobile anlæg der typisk flyttes dagligt, vil have en næsten umulig opgave i at dokumentere at anlægget ikke står samme sted (indenfor en radius på 25 meter) før efter 5 år. § 10 stk. 2 hjælper en del, men sprogligt kunne hele § 10 godt trænge til en præcisering da det fx ikke fremgår hvilket dokumentationskrav der er, hvis man passer med § 10 stk. 2 der de facto fungerer som en slags undtagelse. UHF vil desuden gerne påpege, at de 9 uger der er valgt i stk. 2 ikke er tidssvarende, da en stigende andel af soholdene først fravæner ved 8-9-10 uger. Tillagt en tilvænnning inden faring bør tallet rettes til 12 uger / tre måneder.

Venligst Simme Eriksen

Udviklingscenter for Husdyr på Friland KS

Miljø- og fødevareministeriet

22. maj 2019

Høringssvar til husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020, j.nr. 2019-5356

Økologisk Landsforening har gennemgået udkast til ændret husdyrgødningsbekendtgørelse.

Vi er glade for at se, at der er reageret på flere af de forhold vedrørende ikke faste anlæg samt regulering af ejendomme, der kun har et lille hold af grise, som foreningen har bragt op i tidligere høringssvar, og som vi har fremført på mødet i dialoggruppen for miljøregulering og økologi den 7. februar.

Det skal dog også nævnes, at Økologisk Landsforening mener, der i høringsudkastet er tale om væsentlige ændringer for bedrifter med mobile anlæg, hvilket foreningen gerne havde set fremgik af den generelle introduktion til udkastet.

Derudover så er Økologisk Landsforening meget usikker på forslaget om, at arealer der har en aftale om nedsat N tildeling under Landdistriktsprogrammet ikke kan medregnes som harmoniareal. Økologisk Landsforening er ikke klar over, hvilke arealer med aftale, der er tale om, og der er ikke overensstemmelse mellem teksten i bekendtgørelsen og forklaringen i høringsnotatet, idet det ikke kan læses direkte af bekendtgørelsen, at arealer med ØA og evt. N tillæg ikke er omfattet af, at de ikke kan medregnes som harmoniareal. Økologisk Landsforening mener, at det er et forslag, som kræver en ordentlig belysning, inden det skal kunne skrives ind i bekendtgørelsen, og forslaget burde have været omtalt i den generelle introduktion.

Generelt er det Økologisk Landsforenings oplevelse, at bekendtgørelsen er tung at læse. Det har været en stor hjælp at kunne læne sig op ad høringsbrevet, og det burde give anledning til at overveje, om der er bestemmelser, der kunne formuleres mere klart.

Nedenfor vil vi gennemgå vores bemærkninger enkeltvist.

§ 5 placering af anlæg og §7 placering af folde, vand- og fodertrug

Økologisk Landsforening finder det unødvendigt at lade mobile anlæg være omfattet af forbuddet i § 5 stk. 1. pkt. 1 og pkt. 3 i forhold til pkt. 1. (afstandskrav til områder udlagt i kommuneplanens rammedel til fremtidig anvendelse, der ikke er landbrug). Der kan gå mange år, inden et område, der er udlagt til fremtidig byzone eller sommerhusområde udnyttes, og mobile anlæg kan flyttes med kort varsel. Der er derfor væsentlig forskel på disse anlæg og faste anlæg, for så vidt angår adgang til lade anvendelsen af arealerne overgå til andet formål end landbrug.

Det er selvfølgelig positivt, at kommunen kan dispensere fra forbuddet, men det er unødigt bureaukratisk, at stille krav om dispensation fra kommunalbestyrelsen, når der er tale om områder, der kun er udlagt i kommuneplanens rammedel.

Tilsvarende mener Økologisk Landsforening, at det er unødigt at stille krav om dispensation for at kunne etablere, ændre eller udvide *folde* i områderne i pkt. 1 – 3 i §5¹ samt at have foder- og vandtrug på sådanne områder, hvilket følger af §7 stk. 1 og 2 og §7 stk. 3.

For så vidt angår muligheden for at have folde i områder for fremtid byzone eller fremtidigt sommerhusområde, så må det være tilstrækkeligt, at kommunen kan varsle landmanden et år forud for, at arealet ikke længere kan anvendes til afgræsning. For så vidt angår placering af folde og tilhørende foder- og vandtrug i landzoneområder jf §5 pkt. 2, bør det være tilstrækkeligt reguleret af §5 pkt. 4², der stiller krav om, at der skal være mindst 50 meter til nabobebyggelse, og det særlige krav, der gælder, hvis der er tale om svin i §7 stk. 1

§ 6, stk. 4, 5 og 6 afstandskrav i forbindelse med placering af ikke faste anlæg

Økologisk Landsforening er positiv overfor, at afstandskravet ved placering af flytbare hytter/skure/stalde fremover ikke også gælder afstand til offentlig og privat fællesvej samt egen beboelse.

Økologisk Landsforening noterer også, at ministeriet har forsøgt at håndtere, at der ikke er grundlag for at have et afstandskrav til naboarealer som f.eks. markskel, skel til private skove etc. Det fremlagte forslag forekommer imidlertid at være i konflikt med §5 stk. 1, pkt. 4. Jf §5, så skal der holdes en afstand på mindst 50 meter til nabobeboelse. Men konsekvensen af § 6 stk. 6 er, at der også skal holdes en afstand på 30 meter til skel, hvor beboelsen ligger tættere på skellet end 100 meter, og det vil sige at mindste afstanden i mange tilfældet er mere end de 50 meter. Det vil være enklere blot at sikre én mindste afstand til nabobeboelse og i fald, dette spørgsmål skal håndteres i § 6, så blot gengive eller henvise til §5 stk. 1, pkt. 4, som sikrer en mindste afstand til nabobeboelse.

§7, stk. 1 – folde til svin – og folde med andre afgræssende dyr

Det er positivt, at der foretages en ændring til ordlyden i den gældende bekendtgørelse, og at §7 stk. 1 først gøres gældende for ejendomme med et vist antal dyr. Dermed er der bedre overensstemmelse med den tidligere regulering, hvor ejendommen skulle have mere end 15 De for at være omfattet af bekendtgørelsen.

Specifikt angående afstandskravet for placering af folde til svin, så var det imidlertid først gældende, når der var mindst 15 svin på mindst 35 kg pr. fold. Forslaget i dette udkast betyder, at det er underordnet, hvor få dyr, der går i folden. Derved er der foretaget en unødvendig opstramning. Men eftersom, der er

¹ § 5, pkt 1-3:

1) i et eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidig byzone- eller fremtidigt sommerhusområde,
2) i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende,
3) i en afstand mindre end 50 m fra de i nr. 1 og 2 nævnte områder

² §5, pkt. 4:

4) i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

tale om afstand til nabobeboelse og ikke naboskel, så er der formentlig tale om en opstramning, der er til at leve med.

Det skal nævnes, at tidligere var det kun folde med svin, der var omfattet af et afstandskrav til nabobeboelse. Økologisk Landsforening savner en begrundelse, for hvorfor alle typer folde nu er omfattet af afstandskravet.

§9, stk. 6 - forbud mod tilbageføring af al husdyrgødning fra opbevaringsanlægget til husdyranlægget

Økologisk Landsforening mener, der er ældre kvægstalde, hvor der vil være et bagskylningsystem, hvor der hentes gylle ind fra gyllebeholderen til at fortynde gyllen i gyllekanalerne med, så den bliver lettere at pumpe ud af stalden. Disse stalde vil få et problem med den foreslåede opstramning. Økologisk Landsforening mener, der bør sikres en mulighed for at disse stalde fortsat kan lave bagskylning med deres gylle.

§10, stk. 2 – logbog over placering ved flytninger samt behov for at skabe bedre overensstemmelse med praksis på færemarkerne

Økologisk Landsforening mener, som det også blev fremført på mødet med ministeriet den 7. februar, at der er behov for at gøre det mere tydeligt, at kravet om logbogsregistreringer kun gøres gældende ved flytning, der er sjældnere end hver 9. uge.

Økologisk Landsforening foreslår endvidere, som det også er fremført på mødet i februar, at skillelinien på flytning mindst hver 9. uge flyttes til mindst hver 12. uge med henvisning til, at flere og flere svineproducenter først fravænner grisene, når de er 9-10 uger gamle, og soen gerne indsættes i folden et par uger før faring. De nuværende 9 uger er fastsat med afsæt i minimumskravet til fravænningsalder på 7 uger.

§16, stk. 2 – overdækning af møddinger mv.

Økologisk Landsforening mener, at der er tale om en væsentlig skærpelse, når undtagelsen fra kravet om overdækning hvor der er daglig tilførsel kun gøres gældende for staldsystemer, der er etableret senest den 1. august 2019 og foreningen stiller sig uforstående overfor, hvorfor denne opstramning indføres.

§ 40 - arealer med reduceret N tildeling anses ikke længere for harmoniareal

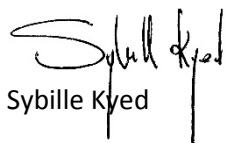
Økologisk Landsforening er som det fremgår af kommentarerne i starten af dette høringssvar usikker på, hvilke arealer, der berøres af den foreslåede ændring og dermed hvilken betydning ændringen vil få. I fald

det medfører en ændring sammenholdt med praksis i dag, så kræver det en ordentlig varslings, så landbrugene kan nå at tilpasse deres gødningsplaner og aftaler og evt. tilsagn.

Ordlyden som den er skrevet i bekendtgørelsesudkastet, afslører heller ikke, at arealer med økologisk arealtilskud og evt. N tillæg ikke er omfattet.

Opstramningen er endvidere en anledning til at tilkendegive, at foreningen finder det meget unødvendigt, at vildt- og bivenlige tiltag, der etableres i marken i det omfang, det kan gøres uden, at det påvirker adgangen til at modtage grundbetaling, ikke kan medregnes til opgørelsen af bedriftens kvælstofkvote. Danmark går på dette felt videre end nitratudkastet kræver, idet nitratudkastet regulerer på ejendomsniveau og ikke på markniveau, og det anses for at være unødigt bureaukrati at skulle bede om, at der tages højde for disse tiltag, når der laves gødningsplaner og regnskaber, eftersom arealerne samlet set kun udgør en marginal andel af bedriftens samlede areal. Som minimum kunne økologer, der modtager ØA og dermed holder sig på et N loft, der ligger under de 170 kg total N/ha, som nitratudkastet regulerer bliver fritaget for kravet om at trække arealet ud af beregningen af bedriftens N kvote, eftersom økologer dermed i forvejen har nedsat den samlede N kvote sammenholdt med nitratudkastets bestemmelser. Arealerne er bortset fra barjordsstriberne bevoksede, og flere af de udsåede arter har også en tildelt N norm.

Med venlig hilsen

Sybille Kyed